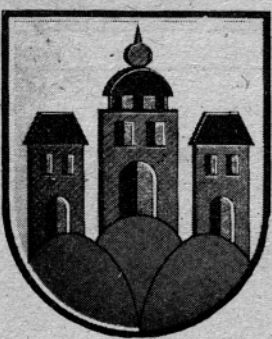

REČICA OB SAVINJI

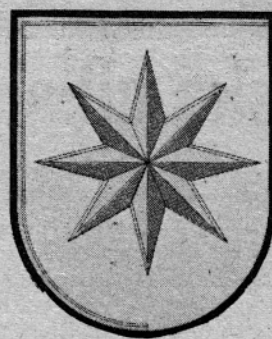

MOZIRJE

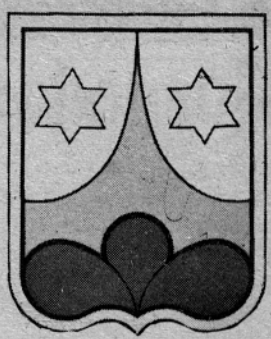
Savinjske

Leto XII
Številka 11
November 1981

NOVICE

Glasilo socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

LJUBNO

GORNJI GRAD

Poštna plačana v gotovini

Ob Dnevu republike

V letošnjem jubilejnim letu, ko slavimo 40-letnico vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti je Dan republike krona tega praznovanja. On pomeni uresničitev ustvarjalnih naporov po samostojnosti in pravičnejšem družbenem redu. Pomeni tudi dokončno zmago nad domačo reakcijo in mednarodno priznanje. Z njim smo dokazali našo čvrsto odločenost, da bomo uredili domovino tako, kot smo si jo zamislili. In postala je dobra, ljubeča mati svojim otrokom. Zato je ta dan neizbrisano zapisan v zgodovini naših narodov, nas vse pa, ki smo pripadniki kateregakoli teh narodov navdaja s ponosom, da smo ravno balkanski narodi dokazali svetu tolikšno ljubezen do domovine, vso svojo ustvarjalno smelost, čvrstost in pogum. S temi odlikami smo takrat presenetili svet in smo ga presenečali tudi v dosednji povojni izgradnji.

Ko letos pregledujemo nad vse uspešno prehojeno pot izgradnje ljudske oblasti in epopejo narodnoosvobodilnega boja ter povojne socialistične izgradnje, smo lahko ponosni nad doseženimi rezultati. Postali smo dobesedno narod ustvarjalcev—graditeljev, saj je na vsakem koraku, na vsakem koščku domovine vidna ustvarjalna sila ljudi. Iz nerazvite agrame države smo postali srednjerazvita industrijska dežela z izrednim gospodarskim potencialom, s sorazmerno mladim delavskim razredom, z visokim deležem izobrazilih ljudi ipd., kar nam daje solidno osnovo za nadaljnji dinamičen gospodarski razvoj.

S socialističnim sistemom samoupravne demokracije smo uspeli aktivirati neizmerljivo ustvarjalno silo v ljudeh, zlasti vseh tistih, ki jim je pri srcu naš svoboden in demokratičen razvoj.

Za vsako družbo sta bistveni stalnici razvoja tako ustrezna materialna osnova, kot tudi razviti medčloveški odnosi. Oba temelja smo v dosednji izgradnji temeljito učvrstili, kar pa naj ne pomeni, da se nad tem lahko uspravamo. Revolucionarne in ustvarjalne pridobitve niso same po sebi trajne, da bi se dalo lagodno živeti, temveč jih moramo nenehno utrjevati, vsakodnevno uresničevati ter naprej razvijati, da bodo vedno sveže. Slavje morajo, ko bijemo bitko za stabilizacijo na vseh ravneh, povezovati sporocila, kako smo se čemu odrekli, če smo svoje želje spravili v okvir svojih dohodkovnih možnosti, katere slabosti v delovanju smo učinkovito odpravili, kako smo skrčili porabo vseh vrst, za koliko smo ali bomo zmanjšali birokracijo ali pa vsaj spremenili odnos do dela in ljudi, kako smo povečali interes do ustvarjalnega in inovacijskega dela in podobna vprašanja, ki pomenijo temeljne usmeritve v naših družbenih naporih.

Spoznali smo, da razvoja ne moremo prepuščati spontanemu procesu in reakcijam, spontanemu odločanju na pamet, zakaj ob mnogih pozitivnih težnjah tudi naša družba ni imuna pred reakcionirnimi idejami. Subjektivne sile morajo biti sposobne, da tekoče sprejemajo pozitivne vplive splošne družbe-

ne zavesti in znanja. Tovarš Kardelj je poudarjal na škodljive iluzije nekaterih, češ da že samo misel ali samo sestanek poganjata stvari naprej. To seveda ni res, kajti za večjo družbeno učinkovitost akcije ne zadoščaj niti resolucije same po sebi, niti besede, pa če so še tako blagoladne. Stanje stvari lahko spremenijo samo ljudje s svojo zavestjo in družbeno usmerjeno akcijo, na podlagi svojih interesov in zavestnega spoznanja, poznavanjem razmer, poti in sredstev za uresničitev tako zadanih ciljev. Zato je pomembno, kako in koliko smo sposobni zajeti v Socialistično zvezo pluralizem interesov in s tem vso ustvarjalnost, pa tudi kritičnost delovnih ljudi in občanov, da bo ostalo izven nje le tisto, kar je resnično sovražno. Toda tudi tega se ne smemo bati, kajti čvrstina je tudi v poznavanju takšnih idej in če bomo uspešno reševali svoje notranje probleme, zlasti gospodarske, bo to najtrdnjši branik naš samoupravni ureditvi.

S problemi, ki se tekoče pojavljajo ali so rezultat nakopičenih težav, ne izgubljamo poguma, ker vemo, da smo sposobni vse to premagati, niti ne žalujemo, ker ni več nekdanje monolitnosti, ko smo morda še verjeli, da smo harmonična, brezkonfliktna družba. Nova kvaliteta je prav odkritost razprav, ko se demokratično pogovarjamo o vseh vprašanjih. Čvrsto in odločno moramo vsrtrajati na tem, da najdemo skupne rešitve z upoštevanjem različnih interesov in hotenj, kar sicer pomeni omejevanje ekstremnih posameznikov v želji, da uveljavijo svoj interes kot edino zveličaven in prevladujoč. Zato se moramo dogovarjati znatno hitreje in učinkoviteje, kot doslej, kajti dogovarjanje je temeljna usmeritev naše družbe in nasploh temelj našega družbenopolitičnega sistema.

Ob dnevu, ki nam pomeni rojstvo domovine, za hip postanimo ter se ozirimo na slavno in ustvarjalno prehojeno pot in razmislimo o bodočih, nakazanih nalogah ter si obljubimo, da bodo naši koraki vedno čvrsti in odločni, kot so bili koraki delegatov drugega zasedanja AVNOJ, ko so blatni in utrjevali od poti stopali v praznično razpoloženo dvorano in postavili temelje socialistični, samoupravni domovini. Ne pozabimo, da je z velikimi žrtvami in le na tak način bila rojena nova, Titova, naša Jugoslavija!

JOŽE KUMER

Občanom čestitamo
ob prazniku
republike

Skupščina občine, njen izvršni svet, družbeno-politične in delovne organizacije, samoupravne interesne skupnosti in uredniški odbor.

Tako so zborovali odposlanci narodnoosvobodilnih odborov naše doline v Gornjem gradu 8. oktobra 1944, ko so izvolili prvo skupščino okrajnega narodnoosvobodilnega odbora okraja Gornji grad. (Arhiv Kulturne skupnosti Mozirje)

O kadrovski politiki v občini Mozirje

Občinska konferenca ZKS v Mozirju se je sestala in temeljito obravnavala žgoča vprašanja v kadrovski politiki. Uvodoma je zelo izčrpno in kritično nakazal sekretar OK Jože Rakun nekatere pomanjkljivosti s katerimi se srečujemo. V nadaljevanju navajamo nekatere njegove ugotovitve.

V tem času smo v okviru občine in posameznih delovnih organizacij zastavili in uresničevali dokaj obsežno aktivnost na področju kadrovske politike. Rezultati te aktivnosti danes še niso vidni in so kadrovske razmere v občini in v pretežnem delu OZD še vedno nezadovoljive. Na današnji seji konference moramo oceniti, zakaj se nekatere sklepi konference izpred dveh let tako počasi ali sploh ne uresničujejo.

Področje nalog zveze komunistov, ki se nanaša na kadrovsko politiko, je ena najpomembnejših in hkrati najzahtevnejših nalog. Resolucija XI. kongresa ZKJ nalaga komunistom številne naloge za uveljavitev delavsko—razrednega značaja kadrovske politike, uveljavljanja demokratičnosti postopkov v kadrovanju na zahtevne družbene dolžnosti, podružbljanje kadrovske politike v bitki zoper zaprtosti in privatizacije kadrovanja. Članstvo zve-

ze komunistov, osnovne organizacije in organi ZK, SZDL in druge družbenopolitične organizacije ter delavci v združenem delu morajo, kot je zapisano v resoluciji XI. kongresa ZKJ, postati temeljni nosilci kadrovske politike.

Izhajajoč iz te opredelitve smo v naši občinski organizaciji že dalj časa namenjali precejšnjo pozornost aktivnosti na kadrovskem področju. To so zahtevale izredno slabe kadrovske razmere v občini, ki so v veliki meri zaviralno delovale na prizadevanja za hitrejši razvoj občine. Že v preteklem srednjeročnem planu in vseh drugih družbenih dokumentih smo zapisali, da je kadrovska okrepitev OZD ključnega pomena za uresničitev opredeljenih ciljev srednjeročnega plana družbenega razvoja občine. Področju kadrovskih nalog smo dali velik pomen tudi pri sprejemanju sedanega srednjeročnega plana. Sprejeli smo velike obveze za kadrovsko okrepitev vseh OZD, ki jih brez odločnejših ukrepov in aktivnosti ne bomo uresničili.

V zadnjem času se je raven tehnološke opremljenosti bistveno dvignila in zahteva več strokovnega kadra v proizvodnji. Delno so v nekaterih OZD izboljšali stanje z izobraževanjem delavcev ob delu. Potrebno pa bo še nadaljevati z odločnejšimi akcijami za kadrovsko krepitev neposredne proizvodnje z usposobljenimi delavci. To pa zahteva korenito spremembo poklicnega usmerjanja, ki je že v teku, in realizacijo usmerjenega izobraževanja. Vse OZD se morajo čvrsto povezati že z osnovno šolo, v kateri se prične mladina poklicno usmerjati. Ta povezava mora biti prisotna tudi s centri usmerjenega izobraževanja, kjer se mladi usposabljaajo za delo.

Vlogi znanja pri zagotavljanju produktivnejšega dela v neposredni proizvodnji ne dajemo dovolj pozornosti. To ima dalje negativne posledice na samo-

upravno odločanje in krepitev zavestnih sil v bitki za spremenjanje družbenoekonomskih odnosov in uresničevanja gospodarske stabilizacije. V OZD kjer so kadrovske razmere dobre, so tudi samoupravni odnosi praviloma na višji ravni in dosegajo boljše gospodarske rezultate. Kadrovska krepitev proizvodnje je tesno povezana s politiko delitve osebnih dohodkov. Mnogo je bilo že rečenega, da je potrebno menjati nekatere poglede v nagrajevanju in izboljšati nagrajevanje proizvodnega dela. Pa se kljub temu, da imamo velike težave s kadrovanjem na nekaterih vrstah proiz-

vodnega dela v kmetijstvu, gozdarstvu, gradbeništvu, stvari zelo počasi premikajo. Ni možno sprejeti argumentov, da proizvodnje v eni dejavnosti (n. pr. gozdarstvu) ne bomo dosegli, ker ni dovolj delavcev. Če je neka proizvodnja potrebna, družbeno koristna, potem moramo sprejeti takšne ukrepe, da se bodo delavci odločali za delo v takšni dejavnosti.

V zelo poglobljeni razpravi so pokazali na nekatere negativne pojave, ki narekujejo večjo in odločnejšo akcijo v vseh sredinah. Nosilci pobude in nalog pa morajo biti komunisti!

Prave ljudi na prava mesta

Čas teče neverjetno hitro, komaj štiri mesece nam je še preostalo do volitev. Konec decembra bomo zaključili evidentiranje in pričeli predkandidacijski postopek. Takrat bomo morali od predlaganih posameznikov dobiti soglasje, da prevzamejo kandidacijo za opravljanje družbenih funkcij. Od 25. januarja do 10. februarja 1982 pa bodo potekale v vseh organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih temeljne kandidacijske konference, na katerih bomo določili kandidatne liste za volitve, ki bodo sredi marca.

Ne sme nam biti vseeno, kdo bo opravljal v naslednjem mandatnem obdobju posamezno funkcijo, kdo nas bo zastopal v skupščinah in drugih organih. Zato se pozanimajmo pri organizaciji sindikata v delovni organizaciji in krajevni konferenci SZDL, kdo so predlagani za člane delegacij in za opravljanje najodgovornejših funkcij v občini. Še posebej

prosimo vse družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva, organe upravljanja v delovni organizaciji in krajevni skupnosti, da podajo v kolikor še niso, svoje predloge, da bodo vse dejavnosti enakopravno zastopane v delegacijah in skupnostih. Predlagajmo tiste sodelavce, tovarše, za katere vemo, da so sposobni so vzorni delavci na delovnem mestu in aktivni v organih krajevnih skupnosti, društvu, družbenopolitični organizaciji. S predlaganjem vzpodbudimo tudi mlade, da se bodo čimprej spoznali z zahtevami urejevanja vseh tokov družbenega življenja, predlagajmo tudi tiste, ki še do sedaj niso bili nikjer vključeni, za katere pa vemo, da so predani naši socialistični, samoupravni družbeni ureditvi.

In ne nazadnje, vsakomur, ki je evidentiran za opravljanje družbene funkcije je to priznanje za dosedanje delo in spoznanje, da nam ljudje zaupajo.

R. P.

Gospodarska gibanja

Predsednik izvršnega sveta SO Mozirje Anton Vrhovnik je odgovarjal o nekaterih žgočih gospodarskih vprašanjih v naši občini.

Novice: Kako smo v 9 mesecih v občini gospodarili?

Vrhovnik: Če govorimo o oceni občine kot celote, potem je stanje zadovoljivo. Seveda se pa pod drobnogledom kažejo nekatere šibke točke, kot Iverna, ki je iz znanih razlogov še vedno v težkem položaju. Občutne so težave z uvozom surovin, kar je pa splošen pojav, pa tudi lesne mase hudo primanjkuje. Tako zaostaja dejanski obseg proizvodnje za gmotnimi pokazatelji, kar pomeni, da je finančni uspeh delno tudi posledica višjih cen in stanja na tržišču.

Novice: Zanima nas kako in v koliko je naše gospodarstvo rentabilno?

Vrhovnik: Pretekla leta smo že vseskozi opazovali postopno padanje rentabilnosti in akumulativnosti. Letošnje izkušnje kažejo določene ugodne premike glede osebne in skupne porabe, ki sta manjši, zato pa je večji delež za razširjeno reprodukcijo. Delitvena razmerja so torej glede na bodočnost in smoterno načrtovanje, gospodarstva ugodnejša.

Novice: Lahko rečemo, kje so posebno dobro gospodarili?

Vrhovnik: To je težko reči. Če bi sodili po delitvenih razmerjih so ta dokaj ugodna v Gozdnem gospodarstvu, Cinkarni Ljubija, Smreki Gornji grad in Zgornjesavinski kmetijski zdruzi Mozirje. To samo kot primer. Seveda bomo o tem lahko zanesljivo govorili ob koncu leta. Že nekaj let opažamo, da so končni letni uspehi boljši od devetmesečnih. Najbrž pa bo letos drugače. Temu pa botruje težave pri zagotovitvi prepromaterijala in manjši dohodek zaradi večjega izvoza.

Novice: Ali že lahko govorimo o izgledih za prihodnje leto?

Vrhovnik: Osnutek resolucije za leto 1982 bo skupščina občine obravnavala že na pri-

hodnji seji. Pričakujemo premike v pogledu kakovosti, manj pa v pogledu količinskih učinkov. Tako se predvideva gospodarska rast le za 2 %, tako tudi zaposlovanje, skratka gre za postopno umiritev gospodarskih gibanj. Seveda bo k temu pripomoglo prevdarno in zmernejše izvajanje novih naložb. Glede teh bi še dejal, da so ponekod stvari napačno razumeli. Imam občutek, kot da nekateri menijo, da je z naložbami konec, kar pa je hudo narobe. Treba je dolgoročno gledati in tako tudi načrtovati. Vsekakor pa bomo morali več pozornosti posvetiti manjšim naložbam, boljši organiziranosti in večjemu vključevanju malega gospodarstva, kjer so še velike možnosti. Prilagajati se bo treba našim možnostim in vsestransko sodelovati z vsemi dejavniki gospodarstva.

Novice: Kakšno mesto bo imel turizem?

Vrhovnik: Vsekakor prednostno. Žal pa doslej ni otipljivih kazalcev za uspešnost te važne gospodarske dejavnosti. Nekateri stvari se sicer premikajo na bolje, vendar počasi. Velik delež pri teh naporih ima naša turistična društva v nekaterih krajih. Družbeno-politične organizacije v občini so dale pobudo za poživitev dela Turistične zveze, ki bi lahko s pridom povezovala vse tokove turizma. Že sedaj je pričela delo skupna recepcija in pričakujemo, da se bo v kratkem času doseglo sodelovanje med dejavniki turizma v občini.

Novice: Kako bi lahko pomagali turističnim društvom?

Vrhovnik: Menim, da bi naši občani morali bolj sodelovati pri naporih za razvoj turizma. Če hočemo res postati turistična občina, potem bo treba glede vzgoje naših občanov v tem smislu več storiti. Ne kaže pa dobro takrat, če stoji neposredno zainteresirani za tujski promet ob strani in mimo čakajo, da jim „nekdo“ pripelje gosta v njihov obrat. Več bo treba sodelovanja in več turistične miselnosti!

A. V.

Med drugim so v Elkroju posodobili in povečali tudi skladišča.

Več sodelovanja s Čajetino

V Elkroju ocenjujejo poslovni uspeh v tretjem tromesečju kot zadovoljiv. Kljub velikim težavam s surovinami potreb in v konfekcijski dejavnosti in kljub večjim zalogam nekaterih materialov, ki so posledica intervencijskega nakupa. Seveda pomenijo velike zaloge reprodukcijskega materiala občutno breme, vendar se jim spričo stanja na trgu le stežka izognejo, če hočejo nepretrgoma delati. Samo kot primer, lani ob tem času so imeli teh zalog za 5,300 milijard, letos pa so vrednostno porastle na 15 milijard starih dinarjev. Seveda gre vrednostni porast nekoliko pripisati tudi višjim cenam. Nekateri teh cen so se povečale kar za 200 %. Seveda pa se zdaleka toliko ne povečujejo cene gotovim izdelkom. Za nekatero blago morajo združevati devizna sredstva, kar jih sili že samo v večje napore za izvoz.

Skupno s kooperanti so izdelali 8 % izdelkov več kot lani ob tem času. Izvoz so povečali za 116 %, kar ima seveda za posledico ob že navedenih

okolščinah nekoliko manjši dohodek. Izvažajo v zahodno Nemčijo in na Čehoslovaško.

V storilnosti ni bistvenih razlik od lani, vendar je treba povedati, da so glede tega na vrhu lestvice domačih konfekcijskih tovarn. So pa izboljšali delovne pogoje z novimi prostori. Naj navedemo samo nekaj števil za boljše razumevanje poslovnega uspeha. Prihodek je bil višji za 47 %, dohodek za 20 %, OD so se gibal v okviru resolucijskih načel (27 %), za poslovni sklad pa so namenili 5 % več kot lani v istem obdobju.

Ko je Peter Širko govoril o sodelovanju z Mladostjo iz Čajetine je poudaril, da se to dobro razvija. Gre za poslovno tehnično sodelovanje, ki bo v celoti steklo v prvi polovici prihodnjega leta. Elkroj bo pripravil tehnologijo proizvodnje konfekcije, tako računajo, da bo Mladost izdelala okoli 200.000 hlač, vendar bodo za prodajo poskrbeli v Elkroju. Že sedaj navezujejo dobre poslovne stike.

Uničeni mostovi ob potoku Ljubije. Tudi sicer je za graditelje vodovoda ostalo veliko upostojenost na nekaterih mestih ceste, ki bi jo zaradi neuporabnih mostov morali pregledati odgovorni organi za promet.

Vlak bratstva in enotnosti

Iz občine Mozirje se je udeležilo potovanja devetnajst članov družin — nekdanjih izgnancev ter uradna tričlanska delegacija namenjena pobrateni občini Čajetina.

V ponedeljek zjutraj smo prispeli v Beograd kjer smo se udeležili mitinga prijateljstva v amfiteatru 25. maj. Obiskali smo tudi Hišo cvetja ter izkazali svoje spoštovanje tovarišu Titu.

Naš vlak je nato ubral smer proti Titovim Uzicam kjer je bila tudi zadnja postaja. Doživetja, katerim smo bili priča so enkratna.

Povsod so se vrstili prizori sreče, solz in objemanja. Kako človeka presune dogodek, ko gleda srečanje ljudi, ki so si nekoč pod isto streho delili kruh in posteljo. Ob tem ti pogled na transparent „Bratstvo in enotnost“ pomeni nekaj več, nekaj veličastnega, nekaj resničnega. Neprestano sem imela v mislih kako drugačna so srečanja danes, kot pa takrat, ko so naši ljudje na teh postajah izstopali v obupu in grozi. Danes so to zamenjale rože, pesem in solze sreče.

Naši gostitelji niso pozabili niti tega, da smo po dolgi vožnji in neprespani noči tudi lačni in žejni. Že na vlaku so nam postregli z bogato „malico“.

Ob prihodu v Titovo Uziče nas je ponovno presenetil prisrčen, sproščen in hkrati veličasten sprejem gostiteljev. V prepričanju, da je teh lepih sprejemov konec smo bili ob prihodu v Čajetino dobesedno onemeli od presenečenja. Na trgu nas je pričakala skoraj vsa Čajetina. Pogled na to množico, ki jo je bilo eno samo vzklikanje in petje človeka dobesedno duševno pretrese.

Po pozdravnem govoru predsednika OK SZDL Ča-

jetina je spregovoril tudi naš član delegacije Tone VRHOVNIK — predsednik izvršnega sveta, ki je v imenu vseh občanov občine Mozirje prenesel pozdrave z naslednjimi besedami: „Od tistega prvega vlaka, ki je zapeljal leta 1941 naše ljudi v neznano so minila že cela štiri desetletja. V takratnih tovornih vagonih sta vladala strah in jok, ob tirih so nemi obrazi z grozo spremljali pot teh ljudi, ki so jim skušali ukrasti domovino. Z jokom so se Slovenci poslavliali od svojih domov, a spet so bile solze tiste, ki so jih pospremile na pot domov štiri leta kasneje. Zopet so nekoga zapuščali, čeprav so se vračali domov — zapuščali so svoje nove domove. Lepo je, če ima človek dom še lepše pa je, če ima dva.

V štirih dneh našega bivanja smo imeli možnost spoznati njihov utrip življenja tako na področju gospodarstva, družbeno-političnega ter kulturno — zgodovinskega, ki je izredno bogat.

V razgovorih, ki smo jih vodili smo ugotovili, da ni dovolj samo izmenjava občasnih uradnih delegacij, da moramo navezati naše sodelovanje tudi na programu gospodarskega sodelovanja. Predvsem pa je nujno, da se to sodelovanje in navezanost prenese na naše in njihove najmlajše.

Zadnji dan obiska smo bili gostje na preusmerjeni kmetiji. Tako kot povsod smo tudi tu bili deležni tistega počutja in gostoljubja, ki ga lahko ustvarijo in nudijo samo oni. S cvetjem v roki, ki sem ga kot spomin na „bako“ ponesla v Slovenijo in ob besedah, ki mi jih je izrekla ob slovesu: „spomni se nas, pozdravi mi vse“, sem se poslovila od Čajetine.

ANKA SIVEC

Za zmanjšanje režije

Znana so naša družbena naprežanja za zmanjšanje režije vseh vrst. Vemo, da je nesorazmerno veliko neproizvodnih delavcev v naših delovnih organizacijah in tudi drugod, vemo pa tudi, da je v sedanjem zaostrenem gospodarskem položaju potrebno veliko volje, da se stvari uredijo v odgovarjajočem merilu.

Izvršni svet SO Mozirje je imenoval zato posebno komisijo, vodi jo Stanislav Rozenstein. Njeno prvo poročilo ni vzpodbudno in kaže na veliko mero neodgovornega pojmovanja. Povzemamo del iz vsebine poročila.

V vseh OZD, ki so bile vzete v prvo fazo akcije so bile formirane delovne skupine za pripravo analiz. Analize so bile pripravljene v GG Nazarje, ZKZ Mozirje, Komunalnem podjetju, GLIN-u in osnovnih šolah občine Mozirje. Značilnost in skupna ocena teh analiz je, da so bile pripravljene predvsem zaradi dejstva, da se pač morajo napraviti, ne pa iz ugotovitve, da je to potrebno in da to lahko da tudi določene rezultate. Povsod se da ugotoviti, da so analize delali v tem smislu, da bi opravičili že obstoječo režijo, saj so povsod ugotovili, da režije ni preveč, da so

dobro organizirani, skratka da so zadovoljni z obstoječim stanjem.

Zaradi dejstva, da člani komisije pač ne morejo biti fizično prisotni v vseh delovnih sredinah, smo v mesecu avgustu poslali dopis vsem OZD, s katerim smo jih pozvali, da nam pošljejo poročilo o tem, kaj so storili v zvezi z akcijo o zmanjševanju družbene režije, katere ukrepe so na osnovi ugotovitev podvzeli in kateri organi so obravnavali narejene analize. Do zahtevanega roka so nam svoje odgovore posredovali: SMREKA Gornji grad, Komunalno podjetje Mozirje, ELKROJ Mozirje, OŠ Mozirje in GLIN Nazarje.

Očitno je, da akcija o zmanjševanju družbene režije v naši občini ni zažvela. Uresničili nismo poglobitvega izhodišča te akcije, t. j., da bi pomen le-te dojeli v vsaki delovni sredini in da bi se za realizacijo ciljev morali prizadevati v prvi vrsti individualni poslovojni organi in družbenopolitične organizacije. Akcijo smo očitno doumeli kot nekaj nepotrebne oz. kot nekakšno breme. Takšno obnašanje pa v času stabilizacije in krepitve odgovornosti na vseh ravneh, gotovo ni sprejemljiva.

Šola in kraj

Prizadevanja naših šol, da bi se kar se da dobro povezale s krajem in krajani kjer delujejo so potrebna sodobnim zahtevam delovanja vzgojnih ustanov. Podružbljanje zajema tako tudi vzgojo naših najmlajših, se pravi učencev osnovnih šol.

Mnogo se govori in piše o usmerjenem izobraževanju. Dejansko smo sredi tega načina šole, ki vzgaja „za življenje“. Dosedanje izkušnje so pokazale, da se zato osnovna šola odpira in vabi k sodelovanju zunanje sodelavce, ki so predvsem v raznih tehničnih in športnih panogah zelo pomembni pomočniki pedagoškim delavcem.

Šola na Ljubnem je že vedno živela s krajem in kraj z njo. Samo spomniti se je treba raznih razstav, ki so jih skupaj s krajani pripravili in mnogih prireditve, ki so bile plod skupnega dela. Sedaj se seveda ta tesna vez bogato obrestuje. Šola ima za razne krožke

učencev dobre sodelavce v krajanah. Kovinarski, radioamaterski, strelski krožek, šport in telesna vzgoja, smučarsko skakalni klub, košarka in karate, vse te dejavnosti vodijo brezplačno zunanji sodelavci. Posebno pa je obiskan namizno teniški krožek, ki ga vodi že drugo leto Branko Rupnik. Ob tem se kaže nekoliko ustavi. Vodja Branko Rupnik je paraplegik in je torej vezan na voziček, pa vendarle zmoro toliko volje in časa, da se posveča mladini in jih uči veččin namiznega tenisa. Mladi vedo za njegovo žrtev in so mu hvaležni, kar pokažejo z množičnostjo obiska in s pozornostjo do njega. Tu gre torej kar za dve koristni lastnosti, ki jih hkrati vzgajamo v mladih — šport in človečnost. Sledna pa je še kako pomembna. Kaže pa se v tem, kako pozorno ravna učenci s svojim mentorjem — paraplegikom.

V Mozirju raste zgradba Savinjsko-Saleške veterinarske postaje. Za opremo tečejo razgovori med predstavniki mozirske in velenjske občine. Vse kaže, da bomo kmalu dobili sodobno veterinarsko postajo.

Nemirna Bočna

Le malo ljudi še pomni dogodke iz leta 1935, ki so močno pretresli prebivalce, sicer mirnega kraja Bočna. Da so bili ljudje v tem delu zadrečke doline že od nekdaj odločni, kažejo tudi dejanja v času NOB.

V tridesetih letih je bilo na sploh hudo. Gospodarska kriza, brezposelnost in slabi časi za kmeta. Očitno je bilo tudi v Bočni mnogo takšnih, ki so sprevideli uničujoče delovanje režimov takratne Jugoslavije. Torej ni naključje, da je prav v tem kraju že leta 1932 vznikla želja po delavski organizaciji, čeprav ni bilo toč industrije. Šlo je za poskus organiziranja lesnih delavcev.

Ohranjeni so dopisi med Janom Hrenom iz Bočne (Kropa) in Delavsko zbornico Slovenije iz leta 1932. Iz njih je razvidno, da je Hren zaprosil Delavsko zbornico za pomoč pri organizaciji lesnih delavcev. Temu sledijo dopisi med Splošno delavsko zvezo Jugoslavije, podružnica Ljubljana in Hrenom zaradi postopkov pri organizaciji v Bočni. Ko je že bilo dogovorjeno, da bo sestanek delavstva 17. julija 1932 pri Žmavcu v Gornjem gradu je takratno srezko načelstvo z odločbo dne 13. julija 1932 prepovedalo sestanek z ujemljivostjo da ravna ta-

ko zaradi „zaščite bistvenih državnih koristi“. Torej do organizacije delavcev v Bočni ni smelo priti! Vse kaže, da pa zavedni prebivalci niso bili kaj prida pohlevni, saj je iz sodbe Sreskega sodišča Gornji grad z dne 18. 7. 1935 razvidno, da so javno protestirali proti uboju Ivana Černevskega, ki so ga zagrešili žandarji v noči od 30. na 31. maja 1935 v Bočni. Baje so pokojnega ubili na „begu“. Naslednjega dne so truplo stražili do sodnega ogleda. Vendar se je zbrala množica, kot navaja poročilo žandarmerije, kakih 300 ljudi, ki je nevarno ogrožala varnost žandarjev in glasno vzklikala protirežimska gesla. Zato so morali mnogi pred sodnika. Kar 16 jih je dne 6. julija 1935 bilo obsojenih. Kot glavnega „hujskača“ navaja obtožnica Janka Hrena. Kazni so bile zaporne in denarne.

Obstojata tudi seznam, da je v Bočni v tridesetih letih bilo kar 59 naročnikov socialističnega glasila „Delavec“.

Vse to potrjuje napredna hotenja prebivalcev tega lepega kraja ob Dreti, ki so se takoj po zasedbi naše domovine 1941 številno vključili v vrste osvobodilnega gibanja.

A. VIDEČNIK

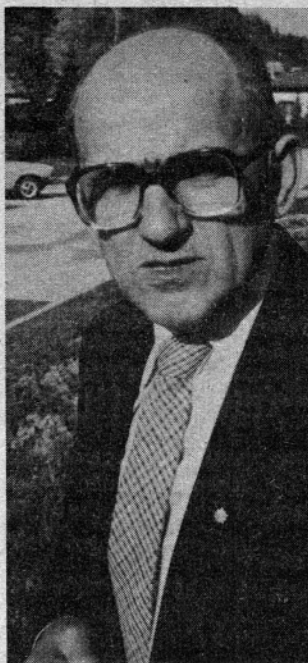
Prijateljsko srečanje

Mozirska osnovna šola je že leta 1978 navezala stike z domicilnim odborom II. grupe odredov iz Celja. Tako se od takrat vsako leto zberejo nekdanji borci teh partizanskih enot v Mozirju, kjer skupaj z mladino počastijo spomin velikega boja 7. novembra 1942 na Tolstem vrhu.

Rado Gabrovec, predsednik domicilnega odbora, mladinski aktivist iz prvih dni boja, nosilec partizanske spomenice iz leta 1941 nam je povedal, da so borci želeli neposreden stik z mladino tistega predela, kjer je ta velika borba bila. Zato so bili veseli pripravljenosti šole Mozirje, da se tesneje povežejo. Na spominskem dnevu leta 1979 je bila šoli svečano predana listina o prevzemu skrbništva nad spominskim obeležjem na Tolstem vrhu. Borci so pionirskemu odredu podarili stalno zastavo in letos uredili spominske panoje v šoli. Gre za zgodovinsko gradivo iz prvih dni boja v naših krajih. To sodelovanje je vzgledno in pomembno resnično prenašanje veličine osvobodilnega boja in njegovih smotrov na mladi rod.

Letošnji spominski dan v šoli je bil še posebej priskrben. Šolsko kulturno društvo je pripravilo bogat in kakovostno izveden kulturni spored. Sodelovali so pevci, recitatorji in harmonikaši. Uvodoma pa je predstavnik pionirskega odreda pozdravil vse borce in goste. Med njimi je bil, poleg številnih prvoborcev, tudi nekdanji

partizanski komandant in narodni heroj general Janko Sekirnik — Simon. Prav zaradi njegovih besed, ki jih je v svojem govoru namenil mladim je bila svečanost nekaj posebnega. Med drugim je dejal: „Danes se ne bije več boj za osvoboditev, boj za življenje in smrt. Nadaljuje pa se boj za boljše življenje, za lepše odnose med ljudmi in za mir v svetu... Za ta

Rado Gabrovec

boj in za to delo pa je potrebno veliko umskega in praktičnega znanja. Izobrazba in vzgoja predstavljata temelj za dosego teh ciljev...“.

Takšno prijateljsko srečanje ostanejo v lepem spominu in vzbujajo voljo do odločnosti slediti izročilom velikega osvobodilnega boja našega ljudstva.

Le težka se prebijajo stroji na odseku, kjer bo priključek ceste proti Črni

Lažje do panoramske ceste

Znano je ozko grlo dostopa na cesto pod Raduho iz Solčave. Zaradi zazidanega predela samega kraja je ožina pomenila že nemogoče vozne razmere. GG Nazarje je pripravilo načrt boljšega dostopa, oziroma ugodnejšega priključka na cesto pred solčavskim mostom. Že prvi pogled na gradbišče pove, da gre za zahtevno delo, ki ga opravljajo delavci velenjskega

podjetja Hidrogradnje, Prometna in Hortikultura. Prvi del ceste od mostu dalje bo možen le z vsekem v skalnato gmoto nad potokom. Na gradbišču so dobro tehnično opremljeni in dela tudi zadovoljivo potekajo.

Načrtovana smer bo tako obšla zazidan predel Solčave in bo prometno, pa tudi po izgledu veliko boljša rešitev.

Nepozabni izlet

KOZB Mozirje je organizirala izlet svojih članov.

Naš prvi postanek je bil na Urhu pri spomeniku in ogledu mučiteljskih prostorov v kleti. Nadaljevali smo pot v Žužemberk k veličastnemu spomeniku žrtv NOB. Spomin na padle smo počastili z enominutnim molkom. Z vsemi grozotami, ki jih je preživelo tamkajšnje prebivalstvo, nas je seznanil Stane Gorišek. Nato smo krenili na Bazo 20. Tudi tam so nam razložili posamezne dogodke med NOB. Po kratkem počitku smo se odpeljali po Partizanski magistrali do Semiča, kjer nas je v hotelu Smuk čakalo skupno kolo. Odpeljali smo se tudi na Lokve k spomeniku komandan-

ta Staneta, kjer nas je že čakal Milan Šimec in nam na kratko opisal to, kar se je dogajalo na tem kraju. Ker pa je bil cilj našega izleta še Črnomelj, nas je pot vodila dalje. Pri spomeniku žrtvam NOB smo se tudi tukaj podrobno seznanili z zgodovino od okupacije Italijanov vse do osvoboditve. Zelo prizadeta sem dojemala spomine Milana Šimenca, saj sem tudi sama vse to preživljala v Beli krajini med NOB.

Naše enodnevno potovanje se je s tem zaključilo v veliko zadovoljstvo vseh udeležencev, saj je bil izlet dobro organiziran in zato se KOZB Mozirje zahvaljujemo, zlasti pa tovarišu Mejaču. MALČI KOZAR

O telefonskem omrežju

Delavci podjetja PAP iz Ljubljane pospešeno dokončujejo telefonsko omrežje na območju KS Mozirje, Nazarje in Rečica. Tako se obeta 15. novembra t. l. tehnični prevzem, nakar sledi po postopne priključitve naroč-

nikov. Medtem ko so na Ljubnem in v Lučah dela opravljena bo treba za Gornji grad napeljati koksialni kabel iz Mozirja, priključki pa bi se na tem območju pričeli urejati v prvih mesecih prihodnjega leta.

Delavca PAP-a pri vezavi kablov v Nazarjah

Odkrivamo resnice

V zadnji številki našega glasila smo zaprosili za pomoč pri iskanju gradiva o delavskem gibanju v naši dolini v stari Jugoslaviji in še prej. Ker se pripravljajo zgodovinsko delo o dogodkih pred zadnjo vojno, med njo in po njej, so vsi podatki o tem izredno pomembni.

Doslej še ni bilo, da bi nam kdo ne pomagal. Tudi tokrat so nam z dragocenimi podatki in listinami priskočili na pomoč Ivan Purnat iz Gornjega grada, Maks Petrin iz Mozirja in Božidar Tajnšek iz Dola pri Gornjem gradu. Tako smo se priklopili do dokazov o delavskem gibanju v Smartnem, ki nam omogočajo na temelju listin iz tistega časa dokazovati veliko prizadevnost Jugoslovanske strokovne zveze za pravice lesnih delavcev v tem kraju. Listine pokojnega Janka Hrena in predvsem njegovi zapisi pa osvetlijo poskuse delavskega organiziranja v Bočni. Tudi številne fotografske plošče, ki jih je posnel med obema vojnima bodo mnogo koristile, vse to pa je hranil Božidar Tajnšek. O Splavarski zadrugi na Rečici je marsikaj povedal Maks Petrin in ob tem predložil še zanimivo izkaznico te zadruge.

Takšno sodelovanje nam omogoča najti marsikatero resnico o življenju naših prednikov in o njihovem socialnem boju. Zato prosimo bralce, da nam še naprej pomagajo. Zanima nas tudi delovanje Plavičarske zadruge v Radmirju. Morda se bo kdo še česa spomnil?

Borci ob spominskem gradivu v OŠ Mozirje

Za zgodovino NOB si prizadevajo

Pri občinskem odboru ZZZ-NOV Mozirje je bila imenovana nova komisija za zgodovinsko dejavnost na območju občine. Vodi jo Avgust Križnik. Na prvi seji, ki je bila nedavno tega so sklenili dejavnost zbiranja gradiva iz časa osvobodilnega boja bolj podpreti in ga urejati v okviru arhiva Kulturne skupnosti Mozirje. Ker se pripravlja monografija o osvobodilnem boju v dolini, ki jo bo predvidoma pisal dr. Milan Ževart bo potrebno vložiti vse napore v zbiranje raznih podatkov in listin. Komisija je sprejela

zelo zahteven program dela, ki obvezuje borce v vseh sredinah k sodelovanju. Na seji so ugotovili izredno prizadevnost arhiva pri Kulturni skupnosti, ki je že dosedaj uspel zbrati izredno zanimivo gradivo iz naše doline, da je temu tako je izpričala zadnja razstava Gornja Savinjska dolina v boju. Takšno vneto borci podpirajo in pozdravljajo.

Komisija je sklenila zbrati podatke edinega preživelega iz partizanske bolnice Center (pod Travnikom), ki živi v Šibeniku.

Sklenila je dalje predlagati ureditev spominskega obeležja na Hribu pri Lučah ustreljenih partizanov. Predlagali so skupščini občine, da poskrbi za primerno obeležje na hiši, kjer je leta 1944 bila prva skupščina NO okraja Gornji grad, potrebno pa bo popraviti nekatera obeležja, ki jih je načel zob časa.

Posebno pozornost namenja komisija delu z mladino, da bi se na neposreden način prenašale resnice iz osvobodilnega boja iz roda na rod.

Dodatna premija

S srednjeročnim planom razvoja kmetijstva Slovenije smo si zastavili med drugim tudi cilj, povečati osnovni stalež govejih plemenic (krav in telic) do leta 1985 za 15 %. Težnja je, da bi se število govedi za razplod hitreje povečevalo zlasti na hribovitih območjih, medtem ko naj bi nižinska polja vse bolj namenili pridelovanju krušnih in krmnih žit ter koruze, kjer so za to ustrezni naravni pogoji.

Da bi planske naloge v govedoreji čim bolj uspešno izpolnjevali, je Izvršni svet SRS sprejel Odlok o premijah za privozovanje plemenskih telic, ki predstavljajo dolgoročno povečanje staleža plemenskih goveje črede.

Rejec, ki se s posebno pismeno pogodbo zaveže, da bo plemenske telice privezal na nadljinjo rejo z namenom, da poveča čredo krav in tako povečan stalež obdrži najmanj 5 let, je upravičen do posebne dodatne premije v znesku:

4.000 din v hribovitih območjih SRS in 2.500 din v nižinskih območjih SRS

Glede na to, da mora TZO Kmetijstvo premijski zahtevek skupaj s sklenjenimi pogodbami

poslati službi ŽPS najkasneje do 15. decembra t. l., prosimo vse premijske upravičence, da sklenejo pogodbe o reji plemenskih telic za povečanje osnovne črede — do 5. decembra pri območnem pospeševalcu.

Upravičenost uveljavljenih dodatnih premij bo kontrolirala občinska in republiška kmetijska inšpekcija. Za kršitelje so z odlokom zagrožene visoke denarne kazni (do 10 mio. S din), zato želimo, da upravičenci sklenjene pogodbe dosledno spoštujejo.

Pripominjamo še, da te dodatne premije ni mogoče uveljaviti za tiste plemenske telice, ki so namenjene za obnovo črede oz. zamenjavo za izločene krave, ker se s tem stalež krav ne povečuje!

Pričakujemo, da bo ta materialna vzpodbuda močno pospešila privezovanje plemenskih telic za nadaljnjo rejo. Tako bo dosežena večstranska korist: več plemenic pomeni več telet — več mleka in pitancev — več tržnega viška plemenskih telic in več dohodka za živonorejce in njihovo organizacijo!

Obvestilo kmetovalcem

Neusklajenost odkupnih cen mleka in nabavnih cen osnovnega reprodukcijskega materiala (krmila, gnojila) se že zelo negativno odraža v vse hitrejšem upadanju intenzivnosti proizvodnje in s tem tudi odkupa mleka.

Svet reprodukcijske skupnosti za mleko pri Ljubljanskih mlekarnah je zato na oktobrski seji potrdil predlog Mlekarne, da bi z regresiranjem takojšnje nabave močnih krmil za proizvajalce mleka vsaj delno omilili zmanjševanje odkupljenih količin tega pomembnega živila.

V ta namen je TOZD Mlekarne ob triletnem obračunu namenila iz doseženega dohodka kot akontacijo na račun dohodkovnih odnosov za leto 1981 0,25 din na liter odkupljenega mleka v obdobju januar — september.

Za proizvajalce na območju ZKZ, ki so v devetih mesecih tega leta priredili in oddali 6,3 milijona litrov mleka, znaša skupni znesek regresa 1,57 milijona din.

Zaključna dela

Na cestnem odseku Solčava — Črna med Prodnikom in Robnikovim vrhom gredo dela h kraju. Pot v Črno se bo tako skrajšala za okoli 3 km in tudi boljša bo. V bodoče bodo po njej lahko vozili tudi avtobusi, kar pomeni v turističnem pogledu veliko pridobitev. Glavni delež težavnih del na tej cesti so opravili pripadniki enot JLA iz

Dravograda. Načrte so pripravili na GG Nazarje, ki je hkrati tudi nosilec stroškov.

Ta popravek je posebno pomemben še zato, ker je s koroške strani cesta do Koprivne že asfaltirana in bo zaradi tega za obiskovalce naše lepe krajine v solčavskem predelu zelo ugodna povezava.

Nekdanji borci bitke na Čreti, z leve Peter Šprajc in Ludvik Zupanc v razgovoru s predsednikom odbora II. grupe odredov Radom Gabrovcem. Naša kamera jih je ujela pred proslavo.

Zrebec Nino, plemenjak pasme haflinger pri rejcu Vrhovniku v Lokah

Konjereja v ospredju

Znano je, da se je po vojni število konjev v naši občini hitro zmanjševalo. Zamenjala jih je v velikem delu strojna oprema. Prav v času vse hujšega pomanjkanja raznih pogonskih goriv pa postaja konj spet zanimiv. Pa tudi v sklopu obrambnih priprav dobiva svojo veljavo.

V slovenskem merilu skrbi za plemensko rejo konj Inštitut za rejo in zdravstveno varstvo kopitarjev pri VTOZD Veterinarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani. Zaradi izredne primernosti prilikam v Sloveniji se uvaža konj pasme haflinger. Gre za avstrijsko pasmo, ki odgovarja za lažja kmetijska dela in šport, seveda pa je zelo primeren za obrambne namene.

Tudi v našo občino dobimo 10 plemenskih kobil te pasme. V prvi vrsti bodo v okolju Mozirja razdeljene med kmete, ki se bodo za to odločili. Strokovni nadzor nad rejo živali bodo imeli pri veterinarski

postaji in kmetijski zadrugi Mozirje. Rejci pa seveda prevzamejo določene obveznosti, ki so predvsem v tem, da morajo skrbeti za redni pripust živali in morajo oddati 5 žrebet, ki bodo služila nadaljnji reji.

Že sedaj je pri rejcu Ivanu Vrhovniku v Lokah 36 (pri Mozirju) žrebec plemenjak Nino. Žival je nekaj manj kot 4 leta stara in je po barvi plavogrivi lisjak. Posebno važno je, da lastniki konj vedo za možnost pripusta v Lokah.

Vsa reja haflingerjev bo pod strogim strokovnim nadzorom, kot smo že uvodoma napisali. Vedeti pa je treba, da se mora vsak rejec, ki pripelje od drugod kobilu k pripustu izkazati z ustreznimi listinami, predvsem pa mora dokazati z živinozdravstvenim spričevalom, da je žival povsem zdrava. Taka strogost je na mestu, saj bi v primeru okužbe moral drago ceni žrebec pod nož.

Levstikova proslava v Mozirju

Domače prosvetno društvo je pripravilo v spomin 150-letnice rojstva Frana Levstika in obletnice smrti Simona Gregorčiča kulturni večer. Prizadevni kulturni delavci so se potrudili dokaj številnim obiskovalcem predvajati v pesmi, besedi in igri Levstikova, oziroma Gregorčičeva dela. Pevski zbor pod taktirko Antona Acmana je poskrbel za predstavitev izbranih pesmi. Recitatorji pod vodstvom Fanike Urbanc so izbrali za svoj nastop pesnitve Simona Gregorčiča, medtem, ko so igralci v režiji Franja Cesarja prikazali 3. prizor Martina Krpana izpod peresa Frana Levstika.

Prireditve je povezoval Robert Klemenak. Prosvetno društvo Mozirje se je na ta način oddolžilo spominu dveh velikih slovenskih mož — Levstika in Gregorčiča.

Med samo prireditvijo so podali poročilo o delu Prosvetnega društva Mozirje, ki je v obdobju od 30. maja 1979 pa do tega večera odigralo številne igre, pripravilo vrsto proslav v krajevnem merilu, imelo kon-

certe doma in drugod ter izvajalo recitatorske nastope samostojno in v sestavi raznih kulturnih sporedov. Tudi kino je dobro delal. Če se ob tem upošteva še zahtevna prenova doma, ki jo je opravilo društvo s svojim gradbenim odborom pod vodstvom Jožeta Mutca, potem je kaj lahko reči, da so bili prizadevni in požrtvovalni kot ljubitelji v kulturni dejavnosti Mozirja. Iz podanega poročila je bilo razvidno, da se v vseh dejavnostih pridno udeležujejo mladi, da pa manjka vodstvenih ljudi.

Potrebno bo te iskati med mlajšimi, saj bi radi starejši izpregli. Med njihovo dejavnost spada tudi priprava treh razstav in sicer Vladimirja Levstika, Mozirje skozi čas in Gornja Savinjska dolina v boju. Kljub prizadevanju pa niso uspeli zbrati zadostno število plesalcev za folklorno skupino.

Za novega predsednika izvršnega odbora so izvolili Staneta Kranjca, program dela za prihodnji dve leti pa bodo posredovali krajanom preko Savinjskih novic.

V Lučah tudi letos uspešni

Zelo razveseljivi so uspehi letošnje turistične dejavnosti v Lučah. To je tembolj razveseljivo, ker sicer v dolini nismo zabeležili večjega števila obiskovalcev.

Turistično društvo v tem kraju že kar slovi po uspešnosti. Ta se ne kaže zgolj v počitniškem turizmu, ampak tudi sicer, denimo tudi v tem, da je kraj lepo urejen. Ne gre prezreti domiselnega ukrepa društva, ko je nabavilo kar za 5 starih milijonov vrtnic in drugega cvetja, ki so ga potem lastniki hiš dobili ceneje. Takšno načrtno posredovanje cvetja vspodbuja k urejanju okolja, nastane neke vrste zdravotekmovanje. Da je temu tako je potrditve v velikem zanimanju krajanov za cvetje, ki je bilo preko društva nabavljeno.

Tudi letošnja prireditve turističnega društva v Lučah je dobro uspela. Dobro je povezala krajanov in goste, ki so vsi pozornost hvaležno sprejemali.

Dejstvo, da je bilo letos okoli 500 nočitev več, kot lani pove, da so v Lučah uspeli pritegniti stalne goste. Potrudili so se povezati s Kompasom in Uljanikom iz Pule, kar je zagotovilo velik priliv gostov, celo v septembru so bili v Lučah. Posebno zanimivo pa je za kraj vse večje zanimanje za zimski dopust. V Lučah so imeli razgovore glede tega in za zasedenost v prihodnji sezoni s predstavniki iz Pule. Tako se obeta zaradi dobrega sodelovanja tudi dober obisk kraja. Mimogrede, baje so predstavniki iz Pule iskali prostor za letovanje 1000 delavcev in so bili tudi v drugih krajih doline.

Sicer skromna in zasilna recepcija v Lučah, vodi jo Olga Šiljar je že dokazala svojo pomembnost. Posredujejo proste zmogljivosti kraja in tudi kmečkega turizma s katerim imajo dobre stike, vendar pa bi ti lahko bili še boljši.

V Solčavi proslavili krajevni praznik

Solčava praznuje svoj praznik — spominski dan 24. oktober. Tega dne leta 1944 je okupator do tal požgal in porušil 260 hiš in gospodarskih poslopij od Robanovega kota, vasi Solčave, Logarske doline pa do Podolševe. Veliko število krajanov pa izselil v internacijo. Z grenkobo v srcih se spominjajo tistih mračnih dni, kajti visok je bil krvni davek, ki so ga krajanom morali dati za svobodo.

Začeti je bilo treba vse znova. V teh 37 letih se je podoba kraja zelo spremenila. Od novega Zdravnega doma, šole, elektrifikacije, gozdnih cest do skoraj vseh kmetij, obrata Iskre-Feriti, pa do telefonskega omrežja in do Večnamenskega objekta. Ravno za krajevni praznik se je v Večnamenski objekt preselila tudi pošta. Ambulanta je tudi pred skorajšnje vselitvijo. Tik pred dograditvijo je tudi smučarska vlečnica v Logarski dolini.

Letošnji praznik so počastili krajanji tudi s športnimi prireditvami. SD Solčava je organiziralo šahovski turnir. Konkurenca je bila huda, sodelovale so ekipe iz cele občine. Prvo mesto je zasedla ekipa Rečica ob Savinji, druga je bila ekipa Solčava, tretja pa ekipa Gornji grad.

V nedeljo 25. oktobra je bil tudi tradicionalni kros okrog Solčave, ki je tudi posvečen spominu na požig Solčave. Tu je bila najbolj uspešna ekipa Nova Štifta, ki je prejela prehodni pokal, druga je bila ekipa Solčave, tretja pa ekipa Jelka iz Nazarja.

Strelci so se pomerili med seboj z vojaško puško. Prvi je bil Zvonko Knap, ki je tudi prejel prehodni pokal, drugi je bil Franc Podbrežnik, tretji Urban Plesnik, četrta pa Anica Podbrežnik.

FRANC PODBREŽNIK

Spominsko slavlje na Čreti

V ponedeljek, 26. oktobra, je minilo 40 let od prve frontalne bitke slovenskih partizanov z okupatorjem, ki so jo izbojevali borci Stajerskega bataljona pri Katarini na Čreti. Ob tej priložnosti sta občinska odbora ZZB NOV Zalec in Mozirje pripravila spominsko slovesnost in z njo počastila obletnico tega dogodka. Na mestu kjer je potekala ta zgodovinska bitka so se v soboto dopoldne zbrali številni prvoborci, borci, domačini, mladinci, pripadniki enot TO in vojniki ter pionirji iz občin Zalec in Mozirje.

Slavnostni govornik je bil udeleženec bitke na Čreti, prvoborec Rado Zakonjšek—Cankar. Zbranim je spregovoril o vojaškem in političnem pomenu prvega frontalnega spopada partizanov z okupatorjem v oktobru leta 1941, orisal pa je tudi nastanek in razvoj narodnoosvobodilnega gibanja na širšem Stajerskem

področju katerega pomembni središči sta bili tudi področji Črete in Dobrovelj.

V pestrem kulturnem sporedu so nastopili pevci z Vranskega in Tabore, osnovnošolci z Vranskega, pripadniki enot TO in rudarska godba na pihala iz Zabukovice. Na svečanosti so devetim še živečim udeležencem te bitke podelili spominske plakete prve frontalne bitke pri Katarini. Prejeli so jih Jože Farčnik—Jerovšek, dr. Franc Polh—Izak, Vili Reberšak—Rado, Peter Šprajc—Kristol, Rado Zakonjšek—Cankar, Ludvik Zupanc—Ivo ter Boris Čizmek—Bor in Anton Vratnar—Antonesko, ki pa se tokrat slovesnosti nista udeležila. Plakete so podelili tudi domačijam Špan, Zahojnik, Zakrajšek, Rebernik, Završnik, Kraplje in Jugovnik, ki so vseskozi med vojno nudile borcem pomoč in gostoljubje.

J. P.

Preživeli borci in gostje med slavljem na Čreti.

Novo vodstvo lučke šole

Potem, ko je prejšnji ravnatelj osnovne šole Debeljak na lastno željo zapustil do delovno mesto, je na njegovo mesto prišel Franc Šulek. Novi ravnatelj ni v kraju neznan, saj je bil na tej šoli več let učitelj. Franc Šulek je zaključil študij na Pe-

dagoški akademiji v Mariboru leta 1970 in sicer na oddelku geografije in zgodovine. Do nedavnega je delal na občinskem poveljstvu TO v Mozirju, je pa sicer znan telesno—kulturni delavec.

Uspeh KS Mozirje

V prizadevanjih za urejanje cest na območju Mozirja je krajevna skupnost skupaj s krajani Lepe njive dosegla lep uspeh. Posodobili so preko 2 km cestišča ob potoku Ljubije, vse do samega zoženja ceste v sotesko potoka.

Ogromno so k temu pripomogli pridni krajani, saj so opravili vrsto zahtevnih del sami, oziroma so prispevali v denarju in strojnih urah. Zahvaljujoč se tako dobremu sodelova-

nju in prizadevanju krajevné skupnosti vodi sedaj lepa asfaltirana cesta iz Mozirja vse do Ferberja. Ta povezava ima v bodoče velik pomen, saj bo ugodna prometna zveza preko Belih vod do Velenja. Seveda pa je zanimiva tudi za turistična potovanja in za dostop do izvira Ljubije o katerem še kar preveč sramežljivo molčimo. Namreč, premalo navajamo turiste k obisku tega lepega predela okolice Mozirja.

Delo mladih v Novi Štifi

V poletnih mesecih se je na željo mladink in mladincev Nove Štife prebudil aktiv mladih zadružnikov. Nekajkrat smo se sestali in se resno lotili dela. Najprej smo se udeležili ogleda kmečkih iger Vransko 81. Nato smo sestavili ekipo in sodelovali na tekmovanju v ovčarskih spretnostih v Šmihelu. Blestečih rezultatov nismo dosegli, nadomestilo pa jih je naše osebno zadovoljstvo, saj pravijo, da je pomembno sodelovanje koscev in grabljic v Trnavčah smo sestavili ekipo, organizirali navijače in dokaj solidno zastopali naš kraj.

Za tem smo prejeli povabilo ZKZ Mozirje za sodelovanje v povorki ob Živinorejski razstavi. Sklenili smo, da bomo prikazali kmečko svatovsko družino izpred nekaj desetletij. Imeli smo precej težav, največ pravih rešitev je podal naš predsednik Ivo Tesovnik. Vsi lahko priznamo: če bi on za to akcijo ne bil tako zavzet, ne bi bil uspeh, kljub delu vseh ostalih, tako velik kot sicer.

Vsem se mladi zadružniki iskreno zahvaljujemo za pomoč, prav tako KS in SZDL Nova Štifa za prijeten sprejem ob vrnitvi domov.

Na pomoč pa so nam priskočili še nekateri krajani: pri številnih družinah smo si izposodili staro obleko; prvi par konj sta dala Ivan Tesovnik in Jernej Zerovnik, drugi pa Vlado Tratnik in Ivan Gluk. Naša godca sta bila Jože Kaker in Darko Rihter, starešina in teta pa Janez in Marija Potočnik.

Po svojih močeh nam je pomagal še marsikdo, ki je žal tudi ostal neimenovan.

Želim, da bi mladi še naprej tako aktivno delali in tako doživeli še kakšen prijeten dan. Delo v aktivu nas povezuje in to bi lahko bil tudi eden izmed motivov, da se še odločimo ostati v domačem kraju, na kmetijah.

ANA LAZNIK

Pri pastirski koči na Krofičevem

Na šoli Ljubno

Zelo razvejano delovanje raznih izvenšolskih dejavnosti je na tej šoli znano. Pred nedavnim so imeli občni zbor šolskega kulturnega in tudi športnega društva. V obe organizaciji je vključenih preko 100 učencev.

Občni zbor je potekal ob prisotnosti predstavnikov krajevné skupnosti, domačega prosvetnega društva, turističnega društva, zunanjih sodelavcev in mentorjev.

Spored so popestrili z bogatim kulturnim delom, ki so ga pripravili pevci, recitatorji in plesalci.

V poročilih so ugotovili, da je šolsko kulturno društvo sodelovalo na domala vseh praznikih v kraju. Športno društvo pa je bilo deležno zavidljivih športnih

uspehov na raznih tekmovanjih. Izbrali so novi vodstvi društev.

Zanimiva je odločitev članov kulturnega društva, da s prisluznim denarjem (delali so v hmelju in še kje) nabavijo zvočno napravo, ki bo služila glasbenemu pouku. Pri njihovem uspešnem delu jim je izdatno pomagala Lenka Kraljeva, znana kulturna delavka in učiteljica. Že sedaj načrtujejo delo pri Gozdni upravi (pogozdovanje), zaslužek pa bodo namenili omenjeni nabavi. Pri tem pa jim pomagata tudi domače Turistično društvo in krajevna skupnost Ljubno.

Z veliko pozornostjo so sledili prikazovanju diapozitivov Petra Ježa, ki jim je tako pričaral lepote gorskega sveta.

Prvi znanilci bodočega turističnega kampa v Logarski dolini so že vidni.

V Logarski dolini delajo

V Logarski dolini si prizadevajo za izgradnjo turističnih naprav, ki bi v bodoče omogočile več reda pri taborjenju in zadrževanju potujočih turistov. Njihova prizadevanja so naletela na širši odmev v občini, saj so se dogovorili, da bo nosilec te potrebne naložba Turist iz Mozirja. Prav sedaj potekajo dokončni razgovori za podpis samoupravnega sporazuma, ki naj bi omogočil gmotno rešitev te zamisli. Na samem kraju že stojte stebri za smučarsko vlečnico, ki so tako prvi znanilci bodočega smučarskega predela Logarske doline. Tudi groba zemeljska dela so opravljena. Seveda pa je pred turističnimi delavci še veliko naporov. Mnogo pa je treba vložiti truda v razna pripravljala dela in v pridobivanje vseh mogočih dovoljenj in soglasij. To vse je sedaj v teku. Če se bodo torej predvideni pod-

pisniki, to pa so vsi tisti, ki imajo neposredno zanimanje za razvoj turizma v Logarski dolini, zedinili bi tako lahko kmalu prišlo do resnične ureditve lepo zastavljene turistične pridobitve. Doslej je krajevna skupnost vložila že 100 mio lastnih sredstev. Cinkarna Celje naj bi vložila 30 mio, Izletnik Celje 30 mio kot dolgoročno posojilo, GG Nazarje 20 mio in občinska TKS 8 mio dinarjev.

Če bi bila predvidena naložba opravljena tako kot se načrtuje, potem bi bil zagotovljen tudi prepotreben red v sami Logarski dolini, saj ne bi bilo mogoče več postavljati šotorov po svoji volji, kar pomeni, da bi dosegli tudi boljši odnos do okolja. Najvažnejša pa je seveda pri vsem tem zimska turistična ponudba, ki v sedanjem času ni možna brez potrebnih tehničnih naprav.

Varno na cesti

Člani ZSAM Mozirje, sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter milice so oktobra pripravili prometno preventivno akcijo. Cilj akcije je bil v tem, da manjše napake na vozilih odpravimo (poudarek je bil na nastavitvi luči in sestavi izpušnih plinov), na večje pa voznike opozorimo.

Od sedme do štirinajste ure, tako dolgo je namreč akcija potekala, je bilo pregledanih preko 60 vozil. Ugotovitve ob zaključku niso bile nič kaj vzpodbudne. Popolnoma brezhibna so bila samo štiri vozila, na ostalih pa so bile ugotovljene napake.

Največ jih je bilo pri izpušnih plinih in to kar preko 60 %. Kaj to pomeni? Ta vozila so v ozračje izpuščala preveliko količino CO₂, (plina), ki je zdravju še kako škodljiv. 20 % vozil je imelo nepravilno nastavljene luči, nekaj jih je bilo s pomanjkljivo obvezno opremo, ali s slabo nastavljeno ročno zavoro. Ugotovitev, ki je ob koncu akcije še posebno bodla v oči je bila, da so najslabše vzdrževana vozila v družbenem sektorju. Od petih pregledanih je bilo brezhibno samo eno. Upati je, da bodo rezultati ob naslednji akciji bolj vsodbudni.

TONE PRISLAN

Med pregledom vozila na cesti

Smučarska vlečnica v Lučah

Znano je, da so v Lučah imeli na voljo vlečnico za smučarje.

Po lanskem neurju je bila močno poškodovana. Poskrbeli bodo, da bo do zimskega časa na red. Brez nje bi utrpela veli-

ko škodo zimska sezona, saj gostje pričakujejo, da bodo lahko smučali. Ker je napovedan okoli Novega leta velik obisk, vsaj tako kažejo povpraševanja, bo treba z urejanjem žičnice zelo piheteti.

Srečanje mladih na Menini

V organizaciji MO PD Gornji grad je bilo na Menini I. srečanje mladinskih odsekov PD MDO „Savinjska“. Srečanja so se udeležili mladi planinci in njihovi mentorji vodniki iz PD Ljubno, Celje, Mozirje, Gornji grad in Zabukovica — vsega skupaj okrog 70.

Zbrali smo se na prelazu Črnivec (902 m) in krenili proti planinskemu domu na Menini, preko planine Ravni in Travnika. Na Travniku smo priskočili na pomoč krovcem, ki so prekrivali streho planšarske staje. Podajali smo opeko, da je delo hitreje steklo. Po prihodu v planinski dom smo se povzpeli na najvišji vrh Menine Vivodnik (1508 m) in opravili obvezen planinski krst vseh, ki so bili prvič na tem vrhu. Mimogrede naj povem, da stoji tu nov lesen razgledni stolp, delo članov PD Gornji grad. Zopet dokaz več, da je v društvu prisotno prostovoljno delo, saj so tudi koč obnovili v glavnem s prostovoljnim delom in sedaj postavljajo prizidek h koči. Zvečer nam je

borec NOV, Franc Tiršek pripovedoval o bojih na Menini. Zbrali smo se ob kresu, ki smo ga sami pripravili. Sledil je družabni večer s krajšim šaljivim programom in planinsko pesmijo ob spremljavi harmonike. Naslednji dan smo odšli na vrh Šavnice (Goli vrh 1426 m), se poklonili padlim borcem na Menini, ob spomeniku NOV in odšli smo k domu na Bibi in k jezeru Biba. Po vrnitvi v planinski dom smo pomagali pri spravi drv za zimo, nato pa odigrali še nogometno tekmo. Ob dveh popoldan smo zaključili srečanje in se vrnili v dolino. Planinci iz PD Zabukovica smo krenili na Vransko, ostali pa v Gornji grad. Razšli smo se s spoznanjem, da so takšna srečanja potrebna in zelo prispevajo k navezovanju prijateljskih stikov ter obujanju tradicij NOV. Naj na koncu povem, da je bila organizacija srečanja na visoki ravni, kar gre zahvala predvsem Francu Pohovniku in njegovim fantom.

MILAN POLAVDER

Uglajena pot izumiteljem

Našla sva se v njegovi pisarni v Kovinarstvu na Ljubnem. Nasmejan je pozdravil mojo name-ro, da se pogovoriva o ljudeh, ki lastno znanje vprežejo v dobro svojega kolektiva. Janez Štiglic, diplomiran inženir strojništva, moj sogovornik, je eden izmed njih. Po končani fakulteti se je zaposlil v Kovinarstvu. Ni le strokovnjak v svojem poklicu, ampak je tudi vsestransko družbeno aktiven. Med drugim je tudi predsednik skupščine raziskovalne SIS v Mozirju. Na eni zadnjih sej te skupščine je sprožil pobudo za večje pospeševanje izumov in tehničnih izboljšav v naši občini. Tako se bodo tega lotili tudi v tem okviru, kar daje upanje za hitrejšo uveljavljanje inventivne dejavnosti.

V okviru DO Zelezarna Ravne imajo posebno službo, ki skrbi za urejanje vseh zadev v zvezi z izumi in izboljšavami. V TOZD Kovinarstvo odgovarja za to delo Janez Štiglic, zato je vedel marsikaj povedati o tem, kako so uspešni in v čem so pomanjkljivi.

Že v prvih stvkih, ki jih je moj sogovornik povedal je bilo podkrepljeno dejstvo, da smo pri nas za to pomembno in družbeno koristno dejavnost še veliko premalo storili, zato so tudi uspehi skromni. V Kovinarstvu imajo pravilnik in že letos je prijavljenih 10 primerov tehničnih izboljšav. 8 so jih že uveljavili. Gre za boljše delovne postopke, boljše konstrukcijske rešitve in za smoternejšo porabo materiala. Izrecno je poudaril inž. Štiglic, da to delo ni le stvar „študiranih“ ljudi. Kot primer je navedel, da je eden med predlagatelji izboljšave pri njih nekvalificiran. Ne gre torej gledati na stvar tako, da vsakdo lahko kaj primernega zamisli.

Po pravilniku nagrajujejo zamisli glede na učinke, ki jih imajo. Izračun pokaže vrednost nagrade. Da pa se res splača razmišljati o izboljšavah je na dlani, saj samo eden izmed primerov v Kovinarstvu pomeni 105 mio

starih dinarjev prihranka v prvem letu. V odstotku na prihranek pa je potem izračunana nagrada, pač v višini, ki odgovarja izboljšavi. Seveda je pri tem važno prizadevne delavce, ki se trudijo za izboljšave tudi še javno nagraditi, s priznanji in na podoben način. To opravijo pri njih v okviru delovne organizacije na Ravnah.

inž. Janez Štiglic

Zaradi pomembnosti boljšega izkoriščanja domačega znanja bo potrebno v okviru občine in raziskovalne skupnosti ugotoviti stopnjo inventivne dejavnosti v naši dolini. Potem pa je treba pristopiti k ukrepom, ki bodo zagotovili širši razvoj koriščenja novih zamisli.

Ob koncu najinega razgovora je inž. Štiglic povedal, da so še tako imenovane „usmerjene“ inovacije. Prav sedaj sodelujeta pri taki nalogi z ravnateljem Straškom v okviru Zelezarne Ravne. Gre torej za skupino, ki je prevzela nalogo, da se pri izdelavi zobnikov prištedi 30 % materiala. To bi pomenilo v sedanjem času pomanjkanje surovin velik korak k večji rentabilnosti. Naloga že teče in kot meni inž. Štiglic bo zagotovo uspela. Za delovno organizacijo bi to pomenilo 500 mio dir prihranka!

A. V.

Mozirje nekoč

Kronika trga Mozirje je nastala leta 1926. Na pobudo takratnega župana Matije Goričarja, jo je napisal Žiga Laykauf-Lajakov. Pri delu si je pomagal s starimi, že skoraj pozabljenimi listinami iz trškega arhiva, na rotovškem podstrešju.

Trg Mozirje je nastal na treh gričih, pod njim pa se je razprostiralo jezero. Kasneje je le-to odteklo skozi sotesko, ki je nastala zaradi velike količine vode, ko je jezero v Logarski dolini prodrlo skozi steno pri Igli. O tem pričajo geološka odkritja, ime trga Mozirje (=močvirje) in pa mnoge izkopane okamenine, ki jih je Žiga Laykauf (nekdanji zdravnik v Mozirju) poslal geološkemu državnemu zavodu na Dunaj.

V najstarejših listinah se je za Mozirje uporabljalo ime Mosiri, kar naj bi pomenilo mahovje. Prvič zasledimo to ime leta 1146 v pismu oglejskega plemiča Palegrina, ki je bilo naslovljeno na gornjegrajski samostan. Listina, kjer je Mozirje prvič omenjeno kot trg, je bila napisana 5. maja 1318. V njej sta Rudolf von Praunsperch in njegova soproga pismeno potrdila, da poklanjata samostanu v Mnihoji vasi štiri kmetije za sprejem njune hčere.

Lajakov je v kroniki navedel še več listin. Iz njih lahko razberemo, da je bilo Mozirje vedno v tesni povezavi s samostanom v Gornjem gradu.

Trg Mozirje je imel več privilegijev in svoboščin, ki so mu jih dodelili razni avstrijski vladarji. Ti dokumenti so bili v požaru leta 1580 povsem uničeni. Že leto kasneje pa je štajerski nadvojvoda sestavil novo listino. Zanimiva je odločba, ki se nanaša na mozirski grb:

„Damo in izročimo jim tudi trški grb in pečat kakor sledi s pravico, ga rabiti in imeti. Grb pa je takšen: Na čisto modrem ali lazurnem ščitu stojijo trije griči na gori, srednji grič, večji kakor stranska, na gričih je cerkev, na obestranskih nižjih gričih cerkvena vrata in zgoraj dva okna, na srednjem, visokem griču crkvena vrata, ravnotako z dvema oknom in z rumenim ali zlatim gumbom, vse rdeče poploščeno, kakor to kaže slika (tega) grba sredi tega pisma. Torej naj v naprej ta grb v svojih pečatih, pečatnikih in v vseh tržkih potrebah in poštenih zadevah rabijo, kakor druga naša mesta in trgi.“

Utrjen sedež mozirskih plemičev je bil grad, verjetno pod Bredovim vrhom. Le-ta je prvič omenjen leta 1929. Grad so okoli l. 1249 podrl, vendar predvidevajo, da je bil zopet kmalu zgrajen. Kasneje so na Korenovem vrhu zgradili lovski grad, kjer so se večkrat zadrževali celjski grofje, ki so hodili na lov.

ANDREJA JERIC

Med – ujeto sonce,

je star izrek, saj brez sonca ni sladkorja in brez sladkorja ni nektarja in brez nektarja ni medu. Sonce pa seveda potrebuje za to še listno zelenilo in po združenem delu obeh nastanejo sladkorji. Med je že tisočletja človekovo sladilo, ki ga nam podarjajo čebele, ki so edinstven vzgled pridnosti in organizacije ko nabirajo nektar in druge sladke rastlinske sokove, ki jih obogate s svojimi izločki, jih v svojem telesu oplemenitijo in potem kopičijo v satovju, kjer jih puste, da dozore.

Že stari Grki so imenovali med pijačo bogov, ki je ohranjala večno mladost. Odrasel človek potrebuje za ohranitev življenja vodo, maščobe, beljakovine, ogljikove hidrate, vitamine in rudninske soli. Najvažnejši vir energije so ogljikovi hidrati ali po domače – sladkorji.

Rastlinski sokovi, ki vsebujejo veliko hranilnih soli in vode pridejo iz korenin prav do cvetov, del tega bogastva odstopijo posebnim žlezam – nektariji imenovanim. Tako se žuželke, zlasti čebele, sladkajo s slastno tekočino in tudi obenem prenašajo moški cvetni prah na žensko cvetno brazdo in tako tudi astilno oplodijo. Nektar je torej samo žlezni izloček cvetov. Njegova sestava pa je pri vsaki rastlini različna. Tako je nektar važna sestavina medu, ki pa vsebuje le enojne sladkorje, zlasti e tak grozdni sladkor, ki ima to posebnost, da lahko kar sproti prehaja v kri.

Naš zelo znani kuhinjski sladkor pa ni enojen sladkor, nego je dvojni, to je sestavljen sladkor in ima to slabo lastnost, da se mora v telesu najprej razgraditi v enostavne sladkorje, ki jih žele zmoro organizem izkoristiti za svoje vire energije. Kuhinjski sladkor je večinoma pesni ali rstni je poleg tega tudi brez fosfatov, ki so nujno potrebni, da se sladkor lahko v telesu zkoristi. Nasprotno pa ima ned fosfate že sam v sebi.

Grozdni sladkor, ki ga imata v prosti obliki samo med in

sadje, pa je tudi najvažnejši sladkor v organizmu, saj ga potrebujejo vsi organi, zlasti pa omogoča mišicam njihovo delo.

Seveda pa je v medu tudi pravo bogastvo rudninskih snovi kot so kalij, natrij, kalcij, magnezij in fosforna kislina in še železo, baker in mangan, ki so v naši hrani nepogrešljivi.

V medu so tudi fermenti, ki izvirajo iz čebeljih žlez, nekaka pomala, ki omogočajo na tisoče kemičnih reakcij v našem telesu pri ohranitvi življenja.

Hormon – acetilholin v medu ima važno vlogo za naš živčni sistem in za srčno mišico za njeno storilnost.

Vsebuje pa med tudi nekatere rastne hormone, kar so ponekod že izrabili vrtnarji.

Tisočletja se je med uporabljal za zdravljenje ran, vendar pa samo nesežeta strd zavira rast nekaterih klic ali jih celo zamori. Tako torej strd čuva v sebi antibakterijske snovi. V petdesetih letih je našel White v medu ferment glukozno oksidazo, ki so jo izolirali tudi iz plesnivk in jo imenovali penicilin B. Je to tudi eden od antibiotikov, ki so občutljivi na vročino. Znano pa je, da gozdni med učinkuje bolj razkuževalno kot pa cvetlični.

Tako tudi med daje človeku veliko kislin in zlasti za nas zanimivo fosforno za presnovo sladkorja v telesu.

Medu pa dajejo določen značaj in vrsto zlasti hlapna olja, ki pa seveda izvirajo iz pašnih rastlin.

Stara navada, da so med dajali različnim bolnikom je tudi v lastnosti medu, da ima veliko zalogo vitaminov, kar največ pa jih je iz skupine B vitaminov, ki pa jih imata še več pelod in matični mleček. Tako ni prav nič posebnega, da je v Rusiji med čebelarji največ stoletnikov, saj je med bogato darilo zemlje, rastlin, sonca, čebel in pridnih ter strokovno podkovanih ljudi.

M. (nadaljevanje)

Ena od požganih domačij v Novi Štifti (Arhiv Kulturne skupnosti Mozirje)

Nova Štifta v narodno osvobodilni vojni

Letos poteče že 38 let, odkar je v noči med 28. in 29. novembrom 1943 Slandrova brigada napadla močno utrjeno sovražno postojanko v Novi Štifti. Vermani, po številu jih je bilo 120 so bili v dveh zgradbah: v šoli in farovžu. Te so bile zavarovane z močnimi bunkerji. V teški borbi je bil ranjen komandant brigade Janko Sekirnik – Simon. Lažje pa sta bila ranjena tudi namestnik komandanta in komisar brigade. Vkljub pomankanju komandnega kadra je bila postojanka po dve in polurnem boju uničena. Obe zgradbi so partizani po borbi požgali, da jih sovražnik ne bi mogel ponovno uporabljati.

Ob tej obletnici bi rad napisal nekatere stvari, za katere smatram, da mnogim niso, mogoče zaradi neznanja ali pa namerno, dovolj jasne. Navedem naj par primerov.

Letos so poslali po krajevnih organizacijah ZB, seznam spomenikov, grobnic in obeležij. V tem seznamu krajevna skupnost Nova Štifta sploh nima spomenika. Spomenik pa stoji dva metra od regionalne ceste, Gornji grad – Kamnik. Je 6 metrov visok iz Pohorskega granita in je delo arhitekta Samca. Gotovo je eden izmed najlepših v naši občini.

Spomenik je posvečen 40 padlim borcem in žrtvam fašizma, katerih imena so vklesana v ta spomenik. Poleg spomenika je marmornata plošča, ki je posvečena 39 padlim borcem katerih imena pa niso znana in so tu pokopani.

Druga nejasnost. Ob vseh občinskih praznikih in drugih proslavah, kadar se omenjajo požgani kraji, se omenjajo le Solčava, Bočna in Šmartno ob Dreti. Nova Štifta pa ne. Bila je po številu in vrednosti požganih hiš in gospodarskih poslopj prv za Solčavo. Šele nato sledita Bočna in Šmartno ob Dreti. To lahko trdim, ker sem bil leta 1947 – 1948 gradbeni referent za Mozirski okraj. Vsa ta pogorišča sem si v komisiji ogledal in ocenjeval, zaradi razdeljevanja kreditov in gradbenega materiala. Oboje smo potem deljevali takratnim obnovitvenim za-

drugam, katerih naloga je bila obnova gospodarskih poslopj in stanovanjskih hiš. Ko je sovražnik 21. oktobra 1944 z več strani vdiral v Gornjo Savinjsko dolino, je v drugih krajih uspel brez večjih težav, ker ni bilo močnejših partizanskih enot. Medtem, ko sta v Novi Štifti bili: Tomšičeva brigada in Podoficirska šola, ki sta vodili težke borbe na Črncu. Na obeh straneh je bilo veliko žrtev. Šele tretji dan je sovražnik z veliko premočjo uspešno prodreti v Novo Štifto. Takrat pa je že prispela na pomoč s Pohorja brigada Mirka Bračiča. Tako so z združenimi močmi premagali sovražnika in ga pregnali odkoder je prišel. Sovražnik je požgal 120 hiš in gospodarskih poslopj. Ob tej priliki so v Nacetovi hiši žive sežgali: 80 let starega očeta, mater in dve hčeri. To so posebnosti požiga in zločinov v Novi Štifti.

Se nekaj o partizanskih delavnicah: V TV 15 v neki številki na široko pišejo o partizanskih delavnicah. Ko opisuje Gornjesavinjsko dolino, omenja, da so bile take delavnice v Gornjem gradu, Ljubnem, Lučah in Solčavi. Tu spet spusti Novo Štifto. Naj naštejemo nekaj teh delavnic, ki so bile v Novi Štifti: Pohorska tiskarna v Lešju, ekonomat pri Ramsaku (za preskrbo partizanskih bolnic za Podvolovjek), potem čevlarska, krojaška, fotografska, kovaška in šivilska delavnica. Zaradi teh delavnic so Nemci spodnjo in gornjo Vrtačnico ustrelili in požgali obe hiši in vsa gospodarska poslopja. Gornja je imela 8 mladoletnih otrok.

Na smrt je bil obsojen in postavljen pred puške Suhovski Miha, kovač, ki je delal za partizane in je po čudnem naključju še danes živ. Po potrebi se zavihti kovaško kladivo. Lani pa je obhajal zlato poroko.

Tu sem navedel nekatere stvari, da bi bralci malo bolj spoznali Novo Štifto, posebno pa še tisti, ki kjerkoli prikazujejo ali pišejo o stvareh, ki so se za časa NOV dogajale v Gornjesavinjski dolini. Pozabijo pa na Novo Štifto.

IVAN PISTOTNIK

Naravno okolje in pravični odnosi

Pod tem naslovom je prispel v naše uredništvo dopis nekaterih bivalcev v dolini. Vsebinske je zelo dolga (3 gosto tipkane strani), zato smo se odločili bistveno povzeti.

To kar je zapisala SO Mozirje v Savinjskih novicah, sploh ni odgovor na naše vloge, niti na nobeno vprašanje. To je le ponavljanje tistega, kar smo že zdavnaj dokazali, da ne drži. Sicer nas pa zelo moti in kaj to pomeni, da sme biti o tej pereči zadevi v celoti objavljeno samo to kar je napisal nekdo v imenu SO Mozirje. Kar pa smo napisali in poslali občani s številnimi podpisi, pa kakor, da ne sme biti objavljeno. Dvomljiva in slabih temeljih je tista „resnica“, ki ne dovoli drugim pristne njihove besede (pisane in govor-

jene). Zakaj smo diskriminirani in diskvalificirani na področju tiska in tudi drugače, ko pa vemo, da so nam po ustavi zajamčene pravice enakopravnosti. V podobnem tonu je napisano pismo. Sicer pa v drugem delu utemeljujejo in razčlenjujejo razne zakonske predpise in vprašanje upravičenosti postavitev kant. Opozarjajo na neodgovoren odnos ljudi pri Komunalnem podjetju. Odgovarjajo na članek v Novem tedniku in opozarjajo na vrsto lastnih predlogov za rešitev tega vprašanja.

Uredniški odbor je pismo skrbno prebral in zaradi dolžine sklenil objaviti ta povzetek, ker pač smatra, da je s tem tudi s svoje strani pomagal k končni razrešitvi vprašanja odvoza smeti v občini.

Ljubiteljstvo v zatonu?

Brez občutka občudovanja nekdanjih razmer v kulturi in povsem nepristransko bi želel zapisati nekaj misli ob ugotovitvah, da ljubiteljstvo v kulturnih dejavnostih vse bolj odмира. Pred nedavnim sem nekaj podobnega bral v našem osrednjem časniku. Torej gre za pojav, ki ni le značilen za naše razmere, ampak je širši, je slovenski.

Naj mi oprostijo tisti, ki smatrajo, da je vse kar sodi v čase čitalniške kulture iz „naftalina“ vzeto. Vendar je neminovno res, da se imamo prav mozem čitalniškega obdobja zahvaliti za narodnostni preporod, ki je končno tudi v Slovincu vzbudil željo po narodni združitvi, po lastni državnosti. To se je uresničilo šele po osvobodilnem boju, vendar pa le segajo korenine daleč nazaj v prelomnico prejšnjega stoletja. Kajti če bi se takrat ljudje ne bili ovesestili, bi jim grozil še bolj narodni pogin. Ta je grozil zaradi vsehujših želja vladujočih krogov stare Avstrije, da mora germanizacija prodirati močnejše proti jugu.

Ne moremo zanikati, da je naš narod vedno v hudih časih družila domača beseda in slovenska pesem. Da so že kmečki puntarji peli, ko jim je šlo najtežje, da so peli partizani takrat, ko so bili na robu svojih moči. Peli so naši predniki, govorili

domače na odru in tako iskali notranjih moči za preizkušnje posameznih obdobj. Petje in domača govornica pa sodita tudi med kulturo, česta „kulturni“. Lahko bi torej rekli, da je kultura v širšem smislu vsakomur potrebna in je torej v vsaki družbi pomembna dejavnost.

Če torej na stvari tako gledamo, potem se nam utrne misel zakaj se tega bolj široko ne zavedamo? Zakaj zanemarjamo bogato kulturno izročilo naših prednikov? Ali je to posledica gmotnega izobilja? Ali ga morda za preskromno narodno zavest? Ali pa smatramo, da nam spričo vsakodnevnih težav ne kaže iskati globine miru v kulturnih doživljajih? Mnogo vprašanj se človeku poraja, ko zaskrbljeno opazuje ponekod že kar malomaren odnos do ljubiteljske kulturne dejavnosti.

Marsikdo bo dejal, da je temu kriva zaprtost ljudi v ozke kroge, ki so najčese posledica ozkih interesov. Mnogi vidijo krivdo za takšen pojav v televiziji, skratka v sodobnem pojmovanju življenja. Kakorkoli že, temu spoznanju je treba posvetiti več pozornosti, saj končno prav v naši družbi ne želimo vzpodbujati zaprtosti v ozke kroge, prevladovanje gmotnih zahtev in zamiranja družabnosti.

A. Videčnik

Martin Zidarn – osemdesetletnik

V novembru letos je slavil Martin Zidarn iz Šmartnega 80 let rojstva. Želimo mu še dosti zdravih let!

V času osvobodilnega boja se je vključil v OF in je bil prvi predsednik krajevnega odbora v kraju. Ko so izvolili v letu 1944 NOO je bil Zidarn na čelu tega odbora in odposlanec na okrajni skupščini Gornji grad vse do osvoboditve. Ko je okraj zazivel je postal referent za narodno imovino v takratni upravi. V kraju je bila koncem 1944 ustanovljena KPS. Njen prvi sekretar pa je bil Martin Zidarn.

Martin Zidarn

Zakaj tako?

Človek je zavladal svetu. No, prav vsemu tudi ni kos. Ne more preprečiti naravnih katastrof kot so potresi, poplave, neurja in podobno. Prav gotovo pa do dobra obvlada živo naravo. In prav zato, ker je človek zavladal živi naravi, je za svoje početje v njej tudi odgoven sebi in vsej naravi!

Ni mu vse dovoljeno, četudi je človek! Še več! Če je človek, bi moral biti res tak, kakršnega pod besedo človek sam razume, pojmuje: lep vzgled vsemu, posebno pa še živemu svetu.

Take in podobne misli so me spremljale na poti z dela domov dne 23. 9. 1981 potem, ko sem pri CINKARNI Mozirje v Ljubiji prečkal levo stransko strugo reke Savinje. Struga je bila brez vode, iz blata v njej pa so se v smrtnem boju poganjale številne ribe in iskale rešitev – vodo. Zasmilile so se mi in na trenutke me je bilo sram, da sem človek, kajti takoj mi je bilo jasno, da je te morije kriva človeška roka, ki je zaradi nekega „svojega razloga“ začasno v celoti usmerila tok vode drugam. Pa ne prvič!

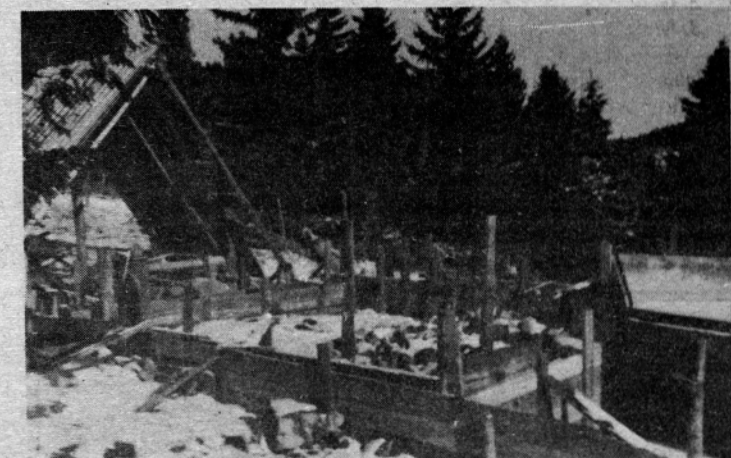
J. P.

Dvosedežnica na Golteh

V okviru načrtov dograditve športnega centra na Golteh so pričeli z deli na dvosedežnici. Ta je le prvi del predsanacijskega postopka in sanacijskega programa. Z njo se bodo smučarske zmogljivosti povečale za 70 %. Kar bi nedvomno pomenilo velik napredek k ponudbi in h konkurenčnosti Golt. Obratovati naj bi začela februarja 1982. Na področju centra Golte je zmogljivost prevozov 4.465 oseb na uro. Od tega je

1500 prevoz dostavnega značaja. Načrtovanih 70 % smučarskih prevozov več, pa pomeni velik poslovni napredek. Zaradi tega predvidevajo tudi za 20 % večji dohodek po končani naložbi. Načrtovalci imenujejo žičnico „Smrekovec“ ali govorno kar Trije plotovi.

Dela so dokaj zahtevna in potekajo za zdaj po načrtu. Vodja projekta je Energoinvest Sarajevo, DO Dalekovodi, TOZD Inženiring.

Gradbišče na Golteh

O hribovskih kmetijah

Piše: dr. Drago Meze

Tudi suša lahko močno prizadene kmetijsko zemljo. Velik del te zemlje je v hribovit-tem svetu na sirmih andezi-tno-tufskih laporno peščenih tleh, ki se zaradi hitrega odtoka vode in prisojne ter ponekod še izrazitejše privetrne lege hitro osuši in v dobi rasti zahteva veliko moče. Zato se je že zgodilo, da so morali nekateri hribovski kmetje, pa čeprav so sredi alpskega sveta (pred leto Covnik), zaradi suše razredčiti govejo čredo; pomladanska suša leta 1979 je na tak način prizadejala mnoge hribovske kmete. Z napredkom živinoreje in krepitvijo hribovskega kmetijstva se v odnosu do kmetij, ki ne gredo ali ne morejo iti po tej poti, veča socialna diferencija na hribovskih kmetijah. Kjer je močnejše, jo blaži zaposlovanje v neagrarnih poklicih. Najnižje na socialni lestvici so majhne kmetije, z malo lesa, z odročno lego, s strmim kmetijskim zemljiščem, z neugodno prebivalstveno strukturo, predvsem z ostarelimi kmeti in s skromno kmetijsko mehanizacijo; takih kmetij je v obravnavani pokrajini po naših računih okrog 10 %.

Izračunan poprečni dohodek od kmetijskih tržnih proizvodov in lesa na podrobneje obravnavanih hribovskih kmetijah je bil leta 1977 okrog 43.000 din, včevši domače zakole pa 47.000 din; od tega je prišlo na kmečkega prebivalca 9.855 din, upoštevajoč domače zakole pa 10.780 din. Na usmerjenih kmetijah je bil dohodek okrog 62.000 din oziroma 13.000 din na kmečkega prebivalca, na kmetijah pomembnejših hribovskih živinorejcev pa je bil dohodek večji še za nadaljnjih 26 %. Med pomembnimi skupinami hribovskih kmetij je bil izračunan najvišji dohodek na „gozdnih“ kmetijah, in sicer 79.000 din oziroma 30.000 din na kmečkega prebivalca. Na slabem so bile „čiste“ hribovske kmetije, katerih dohodek je bil le 10,1 % višji od poprečnega dohodka hribovskih kmetij, 47.343 din, na kmečkega prebivalca pa je prišlo nanje poprečno 10.239 din, kar je le 3,9 % več od skupnega poprečka. Poj- dimo še naprej in se ustavimo pri skrajnostih. Absolutno najvišji dohodek na kmetijo od glavnih kmetijskih tržnih proizvodov in lesa je bil leta 1977 185.000 din, na kmečkega prebivalca pa 110.000 din (dva človekin 754 m3 poseka); po- prečno najvišji hohodek na kmetijo je bil 122.832 din (upoštevane vse kmetije z do- hodkom nad 100.000 din) in na kmečkega prebivalca 54.000 din (zajete kmetije z dohodkom, večjim od 35.000 din na kmečkega prebivalca). In druga skrajnost: kmetij z dohodkom, manjšim od 10.000 din na kme- tijo, je bilo 44 ali 10,4 % vseh podrobneje obravnavanih hri- bovskih kmetij, med katerimi je bilo 39 % čistih kmetij, kmetij

z dohodkom, manjšim od 5.000 din na kmečkega prebivalca pa je bilo kar 95 ali 22 % vseh podrobneje obravnavanih hri- bovskih kmetij; od tega je bilo čistih kmetij 60 %. V poprečju je imel kmečki prebivalec kar na 76,3 % kmetij dohodek manjši od 1,5 starega milijona dinarjev.

Najslabše stoječe hribovske kmetije glede višine dohodka so omejene na določena naselja oziroma področja. Relativno največ jih je v Podveži, na Dobrovlju, v Zgornji Radegun- di, na Lepi Njivi, v delu Strmca, Konjskega Vrha, Krnice, Lju- bnega in v Zadrecki dolini, sko- raj brez njih so Solčavsko, Pod- volovjek in Ljubnega in v Za- drečki dolini, skoraj brez njih so Solčavsko, Podvolovjek in Brezje, med naselji pa ni nobe- ne tovrstne kmetije v Smihelu, Dolu, Logarski Dolini in Ro- banovem Kotu.

Podatki o višini dohodka od kmetijskih tržnih proizvodov in lesa na hribovskih kmetijah obravnavane pokrajine nas silijo k razmišljanju, pa naj gre za najvišje ali najnižje dohodke.

Čeprav so na kmetijah izdatki za hrano občutno manjši, ker je veliko pridelajo sami pa tudi skromnejše se hranijo, in kljub obstoječi črni prodaji lesa, de- loma pa tudi zaradi doma zakla- ne živine za prodajo, sem mne- nja, da je v primerjavi z drugimi poklici življenje hribovskega kmeta v splošnem trše in siabše plačano. To velja prav gotovo za srednji in nižji kmečki sloj, a tudi kmetije z relativno visokim dohodkom je težko postaviti ob bok boljše plačanih neagrarnih poklicev.

Prebivalci kmetij, za- posleni v neagrarnih poklicih, ki vzporedno tudi še kmetujejo, pa nosijo po sebi dvojno breme, ki nedvomno pušča zaradi čez- merne napora posledice, kate- rih učinek se začne navadno kazati šele z leti. Poleg vsega pa na kmetijah med izdatke nisem štel amortizacije osnovnih sred- stev in odplačil kreditov, ki so nedvomno visoki, zlasti na usmerjenih kmetijah, kar se na njih mora poznati kljub relativ- no visokemu dohodku.

Naredil sem poiskus primer- jave zaslužka kmeta z drugimi nekmečkimi poklici. Zelo zgo- voren je namreč podatek, da bi leta 1977 le redki hribovski kmetje zapadli plačilu davka na osebni dohodek, če bi se jim po tu navedenih metodah izra- čunani dohodek od kmetijskih tržnih proizvodov in lesa šteli za osebni dohodek. Leta 1977 je bila republiška osnova za neob- davčeni del osebnega dohodka din 110.000, za nepreskrbljene otroke in nezaposleno ženo pa se je osnova dvignila za na- daljnjih 33.000 din na osebo.

(nadaljevanje prihodnjic)

Med delom se je prilegel kratek počitek ob ognju

Novo obeležje NOB

Ljubenski borci pripravijo vsako leto skupaj s planinci spo- minski pohod do partizanske bolnice Center (Celje) pod Travnikom. Doslej je na mestu kjer je stala ta pomembna cen- tralna bolnišnica nekdanje IV. operativne cone pripovedovala zgodovino le skromna ploščica vzdana v skalo nad nekdanjo kuhinjo. V kratkem pa bo tam stalo sodobno obeležje, ki ga je načrtoval arh. Danijel Jagrič iz Celja. Borci in nekdanji ranjenci pa že pripravljajo zemljišče v ta namen. Med njihovim delom smo jih obiskali.

Polde Trauner, ki je bil bolni- čar pri dr. Petru Deržaju je segel nazaj v čas in povedal, kako se je pričelo z deli na tej bolnišnici. Iz XVIII. divizije so takrat prišli v IV. Operativno cono dr. Držaj, Dušan Kveder, Bogomolov in on. V Konjskem vrhu so naleteli na komando cone in šli z njo preko Kramari- ce do Zavodnje. Naloga dr. Držaja je bila izgradnja bolniš- nic na območju cone. Nekako proti koncu marca 1944 so na Travnik v Grunte. Tu je bilo dovolj pitne vode in tudi sicer je bil primeren kraj za dobro skrito bolnišnico. V delovni skupini za gradnjo stavb je bilo 7 partizanov, ki so si takoj ure- dili tabor in pričeli z delom. Najprej so izgotovili barako za 24 ranjencev, potem kuhinjo in končno še operacijski prostor. Vse je bilo gotovo že zadnje dni v juliju 1944. Že 1. maja so sprejeli prvega ranjenca Bevka, ki je bil doma nekje s Primor- ske. Prvi zdravnik je bil dr. Der- žaj, njegov namestnik pa Jule Saje. Kmalu je prišel dr. Virgil Krasnik-Svato, ki je število pos- telj še povečal na preko 50. Aprila 1945 so Nemci bolnišni- co zažgali.

Tone Blagotinšek nekdanji borec Tomsčičeve brigade, doma iz Velenja je pridno sskal oro- dje in odmetaval zemljo. Ko smo ga prosili za njegove spomi- ne je povedal, da je bil kot mitraljezec ranjen na Černivcu, kjer so bili hudi boji. Težko ranjenega v desno stran telesa so ga najprej spravili v Novo Štifo od tam pa naprej na

Ljubno. Tam je delal zdravnik dr. Kukovec in sestra Lija Pe- trič—Černe, sedaj zdravnica v bolnišnici dr. Petra Deržaja v Ljubljani. Razporedili so ga v bolnišnico Center. 26. 10. 1944 so ga prinesli tu sem, kjer sedaj pomaga urediti okolje. Zdravil se je vse do 31. januarja 1945, ko je bolnišnica bila izseljena, ker je grozil vpad Nemcev. Za takšno namero so zvedeli pri kmetu Tratniku. Tam so bili Nemci ter poizvedovali kje je bolnišnica. To pa je pomenilo nevarnost. Za vse nas so lepo poskrbeli bolničarji in zdravni- ki. Bolnišnica je prazna čakala na Nemce, ki pa takrat niso prišli. Mene so terenski delavci OF varno spravili preko Lepe njive domov v domačo oskrbo, saj sem bil zaradi težkih ran 70 % invalid. Vse življenje se s hvale žnjostjo spominjam požrtvovalnih partizanskih zdravnikov, bolničarjev in bol- ničark, zato se rad udeležim vsakega dela v teh hribih, ki so nam nekoč dajali varno zavetje je ob koncu dejal Blagotinšek.

Rok Klemenšek, predsednik KO ZB NOV na Ljubnem je pojasnil, da se je za postavitev obeležja na mestu kjer je bila v letu 1944 postavljena centralna bolnišnica IV. operativne cone odločil občinski odbor borcev. Pobudo za to pa so dali borci z Ljubnega, saj so prav oni vedno znova opozarjali na po- membnost nekdanje partizan- ske bolnišnice. Postavili so gradbeni odbor v katerem sode- lujejo poleg borcev iz doline tudi velenjčani. Delovne akcije veljajo sedaj okvirnemu ureja- nju okolja. Po načrtu, ki ga je izdelal pokojni dr. Krasnik je moč predstaviti vse stavbe in druge naprave. V bodoče bodo pomagali pri delih še planinci, ki si sicer prizadevajo za ohrani- tev častnega spomina na ta spo- menik boja. Tudi mladina in šolska mladina namerava poma- gati, tako, da bo obeležje že v prihodnjem letu na red. Bolniš- nica Center zasluži to pozor- nost, saj je bila med največjimi na Štajerskem in se je v njej zdravilo preko 300 ranjenih borcev za svobodo.

Ni miru

Ivan Duh, upokojeni šolski upravitelj iz Maribora, Krčevinska 57 je pisal uredništvu, kako je letoval v Lučah. In kaj ga je pregnalo. Ker je podobnih pisanj bilo že več, bomo kratek povzetek njegovih misli objavili.

V prospektu kraja Luče piše, da ga obiskujejo predvsem ljudje, ki ljubijo mir, zato je tudi s svojo družino preživel svoj dopust v penzionu Raduha. Potreben miru in oddiha je bil zelo razočaran nad hrupom kateremu je bil izpostavljen vsak dan. Zato je tudi predčasno zapustil Luče, kakor še marsikdo drug iz iste hiše, ki ima sicer lepo lego, dobro oskrbo in lepo urejene prostore. Žal pa se ne more reči, da je na mirnem kraju, saj ves dan ropotajo razni stroji v zraven ležeči ključavničarski delavnici. Kako sodi ta tja, se sprašuje Ivan Duh v nadaljevanju svojega pisma. Končno se opro- šča, da kot letoviščarski gost opozarja na „nevšečno turistično pomanjkljivost“ in upa, da se bo ob sodelovanju krajevnega samo- uprave dalo rešiti in najti ustrezno mesto za delavnico, ki ne more biti v tako strogem centru letoviškega kraja, če povzroča takšen hrup.

Ure pravljic

V naši knjižnici smo po poletnem in jesenskem premoru zopet pričeli z rednimi urami pravljic. Dragi otroci, v knjižnici smo pripravili sobico, v kateri se bomo odslej srečevali vsakih 14 dni in sicer vsak drugi in vsak zadnji četrtek v mesecu. Otroci pridite, saj vas lutke že nestrpno pričakujejo.

Z vlakom bratstva...

Vlak bratstva in enotnosti je v nedeljo zvečer odpeljal v bratsko republiko Srbijo. Tega srečanja sem bila deležna tudi jaz, kajti moj oče je bil izseljen za časa okupacije v Kruševac. Letos je 40. obletnica, zato smo odšli obiskat naše prijatelje in znance.

Naša prva postaja je bila v Beogra- du, kjer smo imeli proslavo. Na njej je govoril tovariš Ribičič in zaplesali so nam srbsko kolo. Potem smo si ogledali muzej maršala Tita in Dedi- nje, kjer je pokopan. To je prečudo- vit park z živalmi od pavov do vseh mogočih ptic, cvetja in zelenja, kar je on oboževal. Njegovi stražarji stojijo nepremično in ga čuvajo, da v miru počiva, kajti mir in sreča med ljudmi sta bila geslo njegovega življenja.

S solzami v očeh smo se poslovlili od njegove grobnice vso v cvetju in lepoti, kakršen je bil naš najdražji predsednik Maršal Tito.

Naša nadaljna pot z vlakom je bila po prečudoviti Srbiji do mesta Kruševac, kjer smo se mi ustavili, ostali pa so potovali naprej. V Kru- ševcu so nas pričakali prijatelji s cvetjem in godbo in nepozabno šte- vilo otrok, ki so nas spremljali z obeh strani ceste. Obmetavali so nas s cvetjem vse do občinske skupšči- ne, kjer smo imeli sprejem in pogo- stitev.

Štiri dni bivanja v Srbiji je bilo zame novo in veliko doživetje. Naj- prej smo odšli z avtobusi na ogled narodnega muzeja Kruševac. Tu je bila nekoč šola, ki jo je moj oče obiskoval štiri leta. V tem muzeju smo si ogledali stare srbske obleke, glinaste posode s prečudovitimi po- slikanimi motivi, prstane in verižice iz železa in ročno izdelane kovance.

Bode v oči

Naš bralec M. P. je poslal sestavek v katerem opozarja na to kako si je „razkužil“ kolesa svojega avtomobila na cesti pred Smihelom v umazaniji, ki baje teče iz greznice za zadruž- no gostilno vse preko asfalta.

Ob tem omenja opazko nekega kmetijskega strokovnjaka, ki mu je nekoč dejal, da do kmeta ne prideš drugače, kot če pre-

Iz muzeja smo odšli k spomeniku padlim kosovskim junakom, ki stoji na Trgu maršala Tita. Je zelo lep. Naslednje dni smo prisostvovali otvoritvi dveh otroških vrtcev. Bili smo obdarjeni z majhnimi otroškimi spominčki.

Zelo lepa in enkratna je tovarna Rubin, kjer izdelujejo naš najboljši vinjak, katerega smo bili tudi de- ležni.

V tovarni Merima, kjer izdelujejo kozmetične stvari, bi kar ostala, ker so me še dolgo spremljali dišeči vonji.

Drugi dan smo se odpeljali v Vrnjačko Banjo, kjer je zdravilišče z izviro m kisle vode. Med potjo pa smo se ustavili v Trsteniku, kjer smo si ogledali staro srbsko cerkev Mana- stir Ljubostinja.

Veliko pokopališče, z imenom Slobodište, mi bo ostalo v trajnem spominu, kajti tukaj je padlo okrog 1300 talcev in borcev. Po vsej dolini stojijo kamniti spomeniki v obliki letječih ptic.

Zadnji dan pred odhodom nazaj v Slovenijo smo imeli vsi zbrani v hotelu Rubin v Kruševcu slavnostno kosilo in slovo od naših prijateljev Srbov.

Čez nekaj minut nas je vlak brat- stva in enotnosti odpeljal nazaj v Slovenijo. Nikoli ne bom pozabila prvega srečanja v Srbiji. Iskreno prijateljstvo med Srbi in Slovenci je nekaj najlepšega.

Želim si še v našo bratsko repu- bliko, kjer me čakajo moji mladi prijatelji in znanci. BOJANA TRGAR, OŠ Mozirje

Na Igman planino

Letos so prvič pripravili pohod pionirjev po poteh prve proletarske brigade na planino Igman v Bosni. Namen pohoda je bil spoznati napo- re in trpljenje partizanov med osvo- bodilnim bojem. Vsaka od republik je poslala na pohod 10 pionirjev. Iz naše občine sva se ga udeležila dva.

Z letalom so nas prepeljali v Saraje- vo, nato smo nadaljevali pot z avto- busom do Vogošča. Tu so nas pre- nočili pri pionirjih. Sestavili so pio- nirski odred Bratstvo in enotnost. Pot nas je vodila do Grabljivih njiv kjer se je leta 1942 začel sloviti igmanski pohod. Domači pionirji so nam pokazali zanimivo Baščaršijo v Sarajevu, kjer so značilne obrtne delavnice. Tudi v Ilidži smo preno- čevali pri pionirjih, naslednji dan pa smo pričeli s pohodom. Razdeljeni smo bili v bataljone, ki so se imeno- vali tako kot med vojno. Slovenski pionirji smo bili v sestavi 2. črnogor-

skega bataljona. Na Igman smo ho- dili 5 ur. Nismo omagali zaradi veli- kih naporov, na koncu pa smo imeli partizansko kosilo, ki so ga za nas pripravili pripadniki JLA. O vojnem pohodu partizanov po teh poteh nam je pripovedovala Dara Petković, udeleženka trnjeve poti na Igman v letu 1942. Takrat je 1. proletarska brigada krenila na svoj najslavnejši pohod, saj je morala pri mrazu — 32 zavzeti vrh Igmana. Mnogi borci so zmrznili, mnogi so ozebli, vendar so z nečloveškimi naporji zmogli na- logo.

Na pohodu in med bivanjem v Sarajevu, kjer smo bili 5 dni nas je povezovalo bratstvo in enotnost, ve- liko izročilo našega predsednika Tita. Med samim pohodom pa smo se vsi pionirji zelo dobro med seboj razumeli.

BRANKA JEROVČNIK in GORAZD VENEC, OŠ Mozirje

Pionirji so položili pred spomenik junakom z Igmana venec.

Oddelek za občo upravo SO Mozirje obvešča, da so bili najdeni naslednji predmeti:

1. Ženska denarnica z manjšo gotovino
2. Gotovina pred gostilno Orešnik na Ljubnem
3. Motorno kolo znamke TOMOS

Najdeni predmeti so shranjeni pri Skupščini občine Mozirje, Oddelek za občo upravo.

Lastnike vabimo, da izgubljeni predmete dvignejo v roku treh mesecev od dneva objave tega razglašila na razglasnih deskah krajevnih uradov. Če v tem roku lastnik ne bo dvignil izgubljenega predmeta, bo le-ta v korist občine.

Prosvetno društvo Mozirje išče snažilko za Kulturni dom. Ugodni delovni pogoji. Oglasite se glede pojasnil v matični knjižnici.

Zborovanje v Podhumu 1. 10. 1944. Glavni govornik je bil Franc Leskošek – Luka.

Med volitvami v Gornjem gradu...

Na dan prvih svobodnih volitev leta 1944 je v Gornjem gradu pred poslopjem, kjer so volitve potekale, igral partizanski orkester (Fotografije iz arhiva Kulturne skupnosti Mozirje)

Rast ljudske oblasti

Ko smo v Mozirju pripravljali razstavo Gornja Savinjska dolina v boju smo prosili za sodelovanje pri orisu izgradnje ljudske oblasti pri nas tudi Zorana Poliča. V svojem obsežnem pismu nam je res nazorno prikazal takratno preoblikovanje OF odborov v ljudsko oblast. Med drugim je zapisal „Mislim, da bi morali pojav kakršnega predstavlja osvobodeno ozemlje Gornje Savinjske doline posvetiti v bodoče mnogo več pozornosti, kakor pa ga je bil deležen doslej. Dejstvo, da je lahko sredi „nemškega imperija“ zrasla skromna, toda vendarle svobodna „republika“ z vsemi atributi ljudske oblasti, govori tako o moči gibanja OF, kakor tudi o zavesti ljudi, ki so takšno OF kot svojo sprejeli, jo branili in se zanjo tudi žrtvovali... Vsekakor zasluži ta pojav znanstveno obdelavo.“

V nadaljevanju objavljamo nekaj ugotovitev Zorana Poliča o rasti ljudske oblasti v takratnem času.

„Ko je septembra 1944 IOOF sklenil, da gre posebna skupina pod vodstvom tovariša Leskoška, takrat sekretarja CK KPS, v Gornjo Savinjsko dolino, da bi prenesla izkušnje z

osvobojenega dela Slovenije, predvsem v Beli krajini, tudi na novo osvobodena področja okrog Ljubnega in Gornjega grada, smo tudi za to področje organizirali tečaj za člane NOO. Tečaj je bil v Ljubnem in to po enakem programu kot je veljal za okrajne tečaje. Razen tega smo v času bivanja v Gornji savinjski dolini sodelovali s Pokrajinskim komitetom (tovariš Bebler in kasneje tovariš Jurančič) ter s pokrajinskim odborom OF v razvijanju političnega dela, sodelovali smo na množičnih zborovanjih (n. pr. v Radmirju), na sestanku pokrajinskega NOO (v Gornjem gradu) in pri organizaciji odsekov (finančni, kmetijski, prosvetni, idr.), ki naj bi predstavljali nove organe uprave na tem delu osvobojenega ozemlja. Spominjam se, da so bila zborovanja in sestanki aktivistov vedno dobro obiskani in da smo hitro našli stik s poslušalci, kar je le potrjevalo, da so tudi prebivalci tega področja začutili da z organizacijo, ki jo prinaša OF, prihaja tudi v te kraje nekaj novega, nekaj boljšega, kar se je temeljito razlikovalo od okupatorja in stare jugoslovanske oblasti.“

Nekaj pomembnih datumov

Volitve v odbore ljudske oblasti so bile v prvih dneh oktobra 1944 zaključene. Odposlanci krajevnih ljudskih odborov so bili zbrani na prvi skupščini Narodnoosvobodilnega odbora za okraj Gornji grad 8. oktobra 1944 v poslopju nekdanje posojilnice. Prvo zasedanje tega pomembnega organa ljudske oblasti je otvoril Sergej Kraigher. Za predsednika pa so odposlanci izvolili Martina Goloba s Tera pri Ljubnem. Takratni okrajni odbor je imel svoje prostore v Prislanovi hiši (na Škarpi). Sekretarka okraja je bila Milena Vrtnik – Štifter, ki je tudi neposredno odgovarjala za takratno upravo. Ta je bila sestavljena iz poverjeništev, oziroma referatov.

V času pred prvimi svobodnimi volitvami je bilo v dolini zelo živahno politično delovanje. V večjih krajih so pripravili predvolilna zborovanja, ki so bila povsod dobro obiskana, kar kaže ponovno na visoko narodnostno zavest naših ljudi. Na teh

zborih so govorili naši najvidnejši politični delavci kot Aleš Bebler, Zoran Polič, Luka Leskošek in drugi. Največkrat je po končanem sestanku presenetila kulturna skupina IV. operativne cone s svojim bogatim programom. Ugotovljeni so nekateri datumi zborov, kot 8. september na Ljubnem, 15. september na Rečici, 20. september v Mozirju in zopet 23. september 1944 na Rečici, kjer je tudi prvič nastopila godba IV. operativne cone (Trboveljska delavska godba), ki je v tistih dneh prišla z glasbilo vred v partizane.

Vse opisano je imelo izreden pomen, tako politični, kot zgodovinski. Pomisliti je treba, da je bila takrat dolina nekakšen otok „miru“ v sredi tisočletnega nemškega rajha. Območje Gornje Savinjske doline je bilo nenehno obdano od velikih sovražnikovih oboroženih sil, zato so vsi ti dogodki toliko bolj značilni za odločnost naših ljudi priporiti si svobodo, če tudi za najdražjo ceno. A. V.

Nove knjige v knjižnici Mozirje

LEPOSLOVJE ZA ODRASLE: Kibera: Glasovi v temi, Lenz: Vzor, Remic: Iksion, McGIVERA: Vojaki leta '44, Vilfan: Nagec, Remarque: Črni obelisk, Holt: Tigrov skok, Burk: Usmili se te Bog, Palmer: Objem ima svoj čas, Rabalais: Gargantua in Pantagruel, Gradišnik: Zemlja, zemlja, zemlja, Grabeljšek: Hude preizkušnje, Grabeljšek: Partizanski obrazi, Kranjec: Pisarna, Valič: Koraki, Novak: Hči spomina, Osojnik: Indija ali potovanje na dno noči, Doyle: Spomin Sherlocka Holmesa, Kastelic: Kdo je tvoj angel varuh, Pekić: Kako pomiriti vampirja, Pavlovski: West aust, Kirst: Razprodaja herojev, Simmel: Priznam vse, Simmel: Ljubezen je le beseda, Simmel: Bog varuje zaljubljenca, Simmel: Hura se smo živi 1,2, Konalik: Poklicni ljubimec, Konalik: Ugledna družina, Salamun: Balada za Metko Krašovec, Zorman: Dom človekov, Zola: Therese Raquin, Rozman: Ta glavna Urša

STROKOVNA LITERATURA:

Hiebler: Pustolovščina Everest, Pavlin: V ognju in snegu, Cevc: France Slana, Trstenjak: Psihologija ustvarjalnosti, Schaner: Humana genetika, Kmecl: Fran Levstik, Kmecl: Rojstvo slovenskega romana, Garms: Zivalstvo Evrope, Persico: Prodiranje v raj, Debeljak: Potovanje k Levstiku, Šahovski: Informator, Gleistmann: Pletenje, Bor: Odločeni, Osolnik: Jugoslavija v gibanju neuvrščeni, Lešnik: Titova partija v boju s stalinizmom, Bergant: Družina, zakon, ljubezen na razpotju, Cheshire: Snimanje ka merom, Grum: Hitro pripravljene jedi, Prešernov koledar.

MLADINSKA LITERATURA: Bahdaj: Pozor! Črna marelja!, Manček: Ena, dva, tri, Grabeljšek: Naš črni muc, Jurca: Čudovita stenska ura, Kos: Kaj pa žebelj, Andersen: Cesarjev slavec, Pečar: Čas brez pravljič, Prunk-Utva: Kaj je videl Mižek Figa, Žužek: Kaj imamo radi, Grafenauer: Lokomotiva, lokomotiva.

Martin Golob – osemdesetletnik

Tudi ob tem pomembnem življenjskem jubileju se spominjamo Ljubenci svojega rojaka s spoštovanjem in s priznanjem njegovega zaslužnega dela na področju javne dejavnosti. Zrasel je v številni družini kot sedmi izmed trinajstih otrok. Njegov oče je bil mali hribovski kmet in priučen zidar. Zidarji so bili v štirih rodovih njegovih prednikov.

Ko je končal tri razrede osnovne šole, je pomagal očetu pri zidarskih opravilih, v zimskem času pa se je vdinjal kmetom pri spravilu lesa iz gozdov.

Da bi se izučil v zidarski stroki, je odšel k zidarskemu mojstru Martinu Kumru v Šoštanj. Po opravljenem pomočniškem izpitu je bil sprejet v gradbeno delovodsko šolo v Ljubljani. Denar za šolanje in za vzdrževanje si je moral zaslužiti sam. Izpit za zidarskega mojstra je opravil leta 1931 pri banski upravi v Ljubljani. Dobil je tudi obrtno dovoljenje, toda dela ni bilo... V letih svetovne krize je bilo malo denarja, pa mnogo brezposelnih delavcev. Iskal je zaslužka vseh povsod, tudi na Koroškem.

V času nemške okupacije je aktivno in organizirano sodeloval v narodnoosvobodilnem gibanju. Kot član vsakega odbora OF je izvrševal obveznosti predano in zavestno. V jeseni 1944 se je udeležil upravno-političnega tečaja aktivistov, ki sta ga vodila Zoran Polič in Stane Kováč, člana Pokrajinskega odbora OF.

Na prvih volitvah v narodnoosvobodilne odbore, ki so bile na osvobojenem ozemlju Gornje Savinjske doline, je bil izvoljen v okrajno skupščino in na prvem zasedanju skupščine za predsednika izvršnega odbora okraja Gornji grad. To je bilo tik pred ponovnim vdorom okupatorjeve vojske na osvobodeno področje. Umaknil se je v zavetje gozda, sicer ne bi praznoval današnjega jubileja...

V povojni dobi je bil med ustanovitelji in vrsto let tudi vodja gradbenega in remontnega podjetja na Ljubnem, ki je bilo v požgani in porušeni domovini še kako potrebno. Z delovnim kolektivom je osnoval trdno in solidno podjetje, zgradil upravno poslopje z obrtnimi delavnicami in tako v polni mери opravičil zaupanje, ki mu je bilo izkazano z izvolitvijo na položaj vodje.

Neprecenljive so njegove služe pri Turističnem društvu, kjer je bil dolgoletni predsednik. Za uspešno delo pri obnovi in ureditvi turističnega kraja Ljubno je prejel častna priznanja Turistične zveze Slovenije in Turistične zveze Celje.

Sodeloval je tudi v občinskem odboru v komisijah za socialno skrbstvo, za imenovanje direktorjev in drugih. V letu 1962 je prejel medaljo zasluže za narod za svoje predano in uspešno delo in družbeno politično aktivnost.

Jubilantu želimo čvrste zdravja še mnogo let!

M. I.

Urednikova beseda

Tokrat so se naši bralci kar krepko razpisali. Prav tako! Žal pa je v tej številki marsikaj izpadlo, pač zaradi pomanjkanja prostora. Bo pa drugič prišlo na vrsto kar ste pisali. Pot na Triglav bomo zagotovo objavili kasneje. Seveda pa morajo naši dopisniki računati s prostoro. Nekateri so se kar preveč razpisali. Pa še potem pripomnijo „objavite v celoti... sicer ne dovolim... in podobno. Jasno je, da ima uredništvo pravico po obsegu prilagoditi sestavek možnostim objave, ob tem pa skrbim, da vsebine ne spremenijo! Glede tega kaj se objavi pa odloča uredniški odbor. Vsekakor je po našem pravilno, da se razvije tudi

polemika, vendar mora ta biti utemeljena, zato pred objavo takšnih sestavkov vedno poiščemo še odmev drugomajskanj prostora. Bo pa drugič prišlo na vrsto kar ste pisali. Pot na Triglav bomo zagotovo objavili kasneje. Seveda pa morajo naši dopisniki računati s prostoro. Nekateri so se kar preveč razpisali. Pa še potem pripomnijo „objavite v celoti... sicer ne dovolim... in podobno. Jasno je, da ima uredništvo pravico po obsegu prilagoditi sestavek možnostim objave, ob tem pa skrbim, da vsebine ne spremenijo! Glede tega kaj se objavi pa odloča uredniški odbor. Vsekakor je po našem pravilno, da se razvije tudi

Priprava ljudskih odbornikov

Politično vodstvo osvobodilnega gibanja se je zavedalo kako odgovorne naloge čakajo novoizvoljene odbornike ljudske oblasti. Saj je šlo v bistvu za povsem novo javno upravo, ki je morala biti v pravem pomenu besede ljudska. Obveščanje ljudi spričo izredno velikega nasilja zasedbenih oblasti ni bilo lahko, niti ne vsestransko. Zato je bilo treba bodoče odbornike seznaniti z bistvenimi prvinami nove smeri oblastnega delovanja in hkrati razčistiti nekatere nove poglede na bodočo državo. Zato je zanimiv predmetnik upravno-političnega tečaja, ki je bil na Ljubnem konec septembra 1944. Še to, tečaj je trajal 10 dni in so ga imeli v Serbelovi hiši.

Po podatkih, ki so zbrani v arhivu Kulturne skupnosti v Mozirju je bil razpored predavanj: Zgodovina osvobodilnega boja slovenskega in ostalih jugoslovanskih narodov. Demokratična

federativna Jugoslavija in izgradnja naše oblasti. Sovjetska ustava. Narodnostno vprašanje. Naloge in delo narodnoosvobodilnega gibanja. OF odbori in NO odbori – razlika. Naše praktično gospodarstvo. Naše finance in knjigovodstvo. Narodna zaščita, sodstvo in vloga javnega tožilca. Prosveta in socialno skrbstvo.

Informacija in propaganda. Naloge in delo komisije za ugotavljanje zločinov okupatorja in njegovih pomočnikov. Administracija. Praktične vaje. Torej dokaj zahteven učni program!

Tečaj je vodil Stane Kováč iz Ljubljane. Predavali pa so med drugimi tudi Zoran Polič, inž. Jože Levstik, prof. Jože Kocbek in drugi. V arhivu hranimo še vprašanja za izpise, ki kažejo vsestransko željo organizatorjev, da svojim tečajnikom čimbolj razložijo naloge, ki jih čakajo.

A. V.

Kino v decembru

MOZIRJE:

12. Ljubi Viljem – angleški film, komedija
3. 12. Vsemirska postaja – ameriški akcijski film
5. 6. 12. Paul Carsi ne opraviči – ameriški kriminalni film
8. 12. Boj za življenje in smrt – nizozemski vojni film
10. 12. Pasji vojaki – ameriški kriminalni film
12. 13. 12. Imenujem se Nobody – italijanski film – western
15. 12. Prišel je čas za ljubezen – domači mladinski film
17. 12. Demonsko seme – ameriški film – drama
19. 20. 12. Uničujoča dirka – ameriški akcijski film
22. 12. Dekleta s postaje ZOO – nemški film, drama
24. 12. Nobody in Idijanci – italijanski film – western – komedija
26. 27. 12. Ben Hur – ameriški film – zgodovinski spektakel
29. 12. Velika kraja avtomobilov – ameriški film, komedija
31. 12. Božanski dnevi – ameriški film – ljubezenska drama

LJUBNO:

3. 12. VOJAKOVA VRNITEV – ameriški vojni film
5. – 6. 12. ZLATI RANDEVU – ameriški avanturistični film
10. 12. SREČANJA TRETJE VRSTE
12. 12. NOČ KO JE NASTAL STRIPTIES – ameriški film, komedija
17. 12. SREBRNA STRELA – ameriški film, kriminalka
19. 12. ROCKY – ameriški film, drama
24. 12. VELIKA GNEČA – italijanski film, spektakel
26. – 27. 12. VISOKA NAPESTOST – ameriški film, krimi komedija

Savinjske NOVICE

„Savinjske novice“ izhajajo mesečno – Izdaja SZDL občine Mozirje – Urejuje uredniški odbor – Glavni in odgovorni urednik Aleksander Videčnik – Tehnični urednik Niko Kupec – Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon: (063) 830-040 – Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje š t e v i l k a 52810-637-55424 – Savinjske novice, glasilo SO Mozirje – Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 20. v mesecu – Stavek, filmi in prelom ČZP Dolenjski list Novo mesto – Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani – Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

ŠTEFKA PETEK